

TẠP CHÍ

NGÀY NAY

CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA LIÊN HIỆP CÁC HỘI UNESCO VIỆT NAM
ORGAN OF VIETNAM FEDERATION OF UNESCO ASSOCIATIONS

VIETNAM TODAY

SỐ 366-367 (7-14/3/2024)

MIỄN PHÍ

WWW.NGAYNAY.VN

Hội làng vẻ đẹp nghìn đời của văn hóa Việt

Hội đền Sái, Đông Anh, Hà Nội.

Ảnh: NGUYỄN VIỆT

Đầu năm mới là thời điểm thấy hội đông đúc với sự xuất hiện của nhiều lễ hội lớn về quy mô tổ chức cũng như sự quan tâm của công chúng. Tuy nhiên, để những sinh hoạt truyền thống này phát huy sức sống mãnh liệt, cần sự thấu hiểu và ứng xử văn minh hơn từ mỗi người dân.

Hội làng

Vẻ đẹp nghìn đời của văn hóa Việt

○ NGUYỆT LINH

Truyền thống đẹp của cư dân nông nghiệp

Theo PGS.TS Bùi Xuân Đỉnh, rất khó xác định thời điểm chính xác của việc tổ chức hội làng vào các tháng đầu năm diễn ra từ bao giờ. Tuy nhiên có thể thấy rằng các lễ hội này đều đã có từ rất xa xưa, gắn với chu kỳ sản xuất nông nghiệp.

Cụ thể ba tháng đầu năm tính theo Âm lịch là thời kỳ nông nhàn của cả cư dân đồng chiêm và đồng mùa. Hội làng được mở ra lúc này trở thành lý do để người dân đi du xuân, cầu cúng, giao lưu, vui chơi sau một chu kỳ lao động vất vả, cũng như đánh dấu một chu kỳ sản xuất mới.

Cần làm rõ cách hiểu mùa xuân là mùa lễ lạt, lễ hội của người Việt. Trước hết, hoạt động cầu cúng là hoạt động diễn ra thường xuyên trong năm của các tầng lớp dân cư xã hội từ xưa đến nay. Đặc biệt với nữ giới, do sự phân biệt nam nữ xưa kia, giới này bị cấm đặt chân vào khu vực đình, nên họ thường hay lui tới các ngôi chùa để cầu bình an cho gia đình, tới các đền Mẫu để cầu tài lộc, buôn may bán đắt. Trong khi đó, nam giới thường ít đến chùa hơn, thường cầu công danh sự nghiệp, thăng quan tiến chức tại các đình, đền. Đây là một phần bức tranh tôn giáo, tín ngưỡng xưa kia của người Việt.

“

Cần hiểu phồn thực chỉ mang yếu tố tượng trưng, không diễn tả thực.

Ngay cả hội Trờ Trám, một trong những hội được đánh giá có yếu tố mạnh bạo trong điều kiện xã hội phong kiến xưa kia, thì trên thực tế các cụ cũng chỉ làm tượng trưng chứ không phải là diễn tả thực. Nhưng một số người không nghiên cứu cẩn thận, tung hô, phóng đại khiến những yếu tố phồn thực này trở thành yếu tố giật gân để thu hút công chúng. Đó là một thái độ không đúng đắn.

PGS.TS Bùi Xuân Đỉnh

Người xưa không có khái niệm lễ hội, đây là khái niệm mới xuất hiện khoảng 4 thập kỷ trở lại đây. Ngày xưa, các cụ không dùng từ lễ hội mà chỉ gọi là “hội”, “đi du hội” với Hội Gióng,

Hội Đền Hùng, Hội Lim... Cũng không phải năm nào các làng quê cũng mở hội bởi mỗi kỳ hội như vậy rất tốn kém. Chỉ những năm “phong đăng hòa cốc” (mùa màng tươi tốt), hoặc theo

lệ từ 3-7 năm một lần, các làng mới mở hội.

Trong hội có các hoạt động như tế lễ, đám rước, trò diễn, đặc biệt các làng sẽ mời gánh hát về cho dân làng xem. Những năm mở hội chẵn chu, công phu là vậy, còn những năm thường người làng chỉ thực hiện tế lễ, hay còn gọi là “hội lệ”. Người dân đi dự không chỉ tham gia vào các hoạt động của hội mà luôn có sự cầu xin, dâng cúng với nguyện vọng được thần linh che chở, phù hộ suốt các tháng trong năm. Các hội phần lớn được tổ chức ở đình, nơi thờ thành hoàng làng, nhưng cũng có hội tổ chức tại không gian như chùa, đền. Từ đây, tùy cơ sở tín ngưỡng và

vị thần chủ mà người đến với hội có sự cầu xin phù hợp.

Hỗn loạn do “tháo khoán” hội làng

Về khía cạnh truyền thống mở hội làng được lưu truyền cho đến hiện tại, cần lưu ý từng có một thời gian dài trong và sau chiến tranh các hội không được tổ chức, dẫn đến việc sinh hoạt làng xã này bị đứt đoạn, mai một. Về sau, khi hội làng được khôi phục bởi những người kế tục sinh sau đẻ muộn, sự thiếu hiểu biết về các giá trị trong mỗi lễ thức đã dẫn đến tình trạng tổ chức tràn lan ở một số làng, khiến không ít hội làng trở thành “nỗi ám ảnh kinh hoàng” cho người dân và du khách.

“Trước đây, thành phần tham gia hội chỉ có người dân trong làng, các trò diễn trở thành những cuộc đua tài của trai đinh các giáp. Trai làng không phải ai cũng được lựa chọn mà chỉ những người không vướng tang trở, không có “tì vết” bất hảo... Hiện nay hầu hết các hội làng đều đã tháo khoán cho người bên ngoài tham gia, khiến nhiều hội diễn ra tình trạng tranh cướp hỗn loạn như ở Hội phết Hiên Quan (Phú Thọ), Hội Giăng bông Sơn Đông (Hoài Đức)...”, PGS.TS Bùi Xuân Đính nhận xét.

Sự lựa chọn ngặt nghèo trên đến từ việc các trò diễn trong hội làng là hoạt động tái hiện sự tích, thể hiện sự tôn kính của người dân với thần

linh, dù không phải hội làng nào cũng có yếu tố trò diễn. Vì vậy các làng phải chọn lọc những người có tư cách tốt, không tang trở, khỏe mạnh và phải hiểu đây là những trò diễn chứ không phải trò chơi.

Còn trò chơi thường là những trò như bắt vịt, bịt mắt bắt dê, và các trò nấu cơm thi, cờ tướng... Có những nơi trò diễn hòa vào các trò chơi, có khi tách rời như một yếu tố quan trọng làm nên tính linh thiêng, lễ tục của một hội làng.

Lý giải về hiện tượng tranh cướp tại các lễ hội, PGS.TS Bùi Xuân Đính cho biết do chịu

tác động của sự biến đổi xã hội, từ xã hội nông nghiệp sang xã hội chịu chi phối mạnh mẽ của nền kinh tế thị trường, con người ngày nay đầy tham vọng, những tham vọng này được gửi gắm vào những trò diễn, trò chơi tại các hội đầu năm mới.

Hiểu đúng về yếu tố phồn thực

Chia sẻ về sự hiểu sai các yếu tố trong lễ hội, PGS.TS Bùi Xuân Đính cho biết sai lệch nhiều nhất chính là yếu tố phồn thực, bởi những yếu tố này có thể tạo ra sự giật gân, ly kỳ, câu khách. Cụ thể, yếu tố

phồn thực xuất hiện trong các hội lễ thể hiện ước vọng lớn lao của con người về nhân lực được sinh sôi, mùa màng nảy nở, bội thu, đó là những khát vọng vinh hiển của cư dân tiền công nghiệp.

Những khát vọng này trên bình diện tâm linh được thể hiện bằng việc cầu cho âm dương hòa hợp, cụ thể bằng việc thờ sinh thực khí trong hội làng xưa kia, thể hiện bằng nhiều lễ thức, điển hình như hành động thực hiện động tác tính giao nam nữ tượng trưng như tại hội Trò Trám (Phú Thọ) hay hành động bắt chạch trong chum vào thời điểm “thiên” của hội, khi người con trai cỡi trần lưng đưa tay quang qua vai cô gái mặc yếm, rồi đưa tay vào cái chum, cùng đôi bàn tay cô gái mò bắt con chạch thả trong đó.

PGS.TS Bùi Xuân Đính nhấn mạnh: “Cần hiểu phồn thực chỉ mang yếu tố tượng trưng, không diễn tả thực. Ngay cả hội Trò Trám, một trong những hội được đánh giá có yếu tố mạnh bạo trong điều kiện xã hội phong kiến xưa kia, thì trên thực tế các cụ cũng chỉ làm tượng trưng chứ không phải là diễn tả thực.

Nhưng một số người không nghiên cứu cẩn thận, tung hô, phóng đại khiến những yếu tố phồn thực này trở thành yếu tố giật gân để thu hút công chúng. Đó là một thái độ không đúng đắn”. Theo đó, cần nhận thấy rằng trong các lễ tiết, mọi hành vi thể hiện tính giao chỉ mang tính tượng trưng, không phải “diễn thực”, nhất là trước thần linh và đám đông. Việc hiểu sai lệch ý nghĩa các hoạt động thực hành tín ngưỡng này theo PGS.TS Bùi Xuân Đính đã xảy ra trong một thời gian dài, từ khi các nhà nghiên cứu người Pháp bắt đầu nghiên cứu đời sống làng xã ở Việt Nam. Trong đó, họ thường chỉ chú trọng đến các hiện tượng “lạ lùng” khi quan sát, ghi chép về hội làng quê.

“Một số nhà nghiên cứu của ta sau này sử dụng không chọn lọc, thậm chí phóng đại lên, nên một số hội bị mang tiếng oan. Điển hình là hội làng La Cả ở Hà Đông mà tôi phải mất nhiều công để chứng minh từ cụ Phan Kế Bính đến các nhà nghiên cứu sau này như Toan Ánh, Nguyễn Vinh Phúc... đều bị sai”, PGS.TS Bùi Xuân Đính cho biết. ●

PGS.TS Bùi Xuân Đính (Viện Dân tộc học) là chuyên gia nghiên cứu sâu về làng xã Bắc Bộ, người tiếp nối các các tên tuổi lớn nghiên cứu về lĩnh vực này như PGS. Nguyễn Tử Chi, GS. Phan Đại Doãn. Đến nay, ông đã xuất bản hàng chục đầu sách và nhiều công trình nghiên cứu về lịch sử làng xã.

Thông điệp xây dựng không gian văn hóa văn minh

◉ VIỆT ĐÀN

Cùng với những nghi thức truyền thống được người dân Thủ đô Hà Nội gìn giữ lâu đời, những mới mẻ trong công tác quản lý, tổ chức đang dần mang đến những sắc màu hiện đại cho các lễ hội đầu năm 2024.

Mùa lễ hội đã bắt... nhấn nháo

Những ngày đầu xuân Giáp Thìn, không khí lễ hội diễn ra từng bừng khắp Thủ đô Hà Nội. Năm nay, lễ hội đầu xuân được các quận, huyện, thị xã chuẩn bị kỹ lưỡng cả về phần lễ và hội. Các lễ hội phần cảm cũng ít nhiều bị đẹp bỏ.

Ngay từ mừng Sáu tháng Giêng, hàng loạt lễ hội truyền thống lớn của Hà Nội khai hội, đó là: Lễ hội chùa Hương (huyện Mỹ Đức), lễ hội Gióng đền Sóc (huyện Sóc Sơn), lễ hội đền Hai Bà Trưng (huyện Mê Linh), lễ hội Cổ Loa (huyện Đông Anh)... Với sự chuẩn bị chu đáo, kỹ lưỡng của các địa phương và ngành văn hóa Thủ đô, mùa lễ hội xuân năm nay đã giữ được nét đẹp truyền thống, đồng thời có nhiều đổi mới trong khâu tổ chức.

Hành trình về chùa Hương năm nay được nhiều người nhận xét là "dễ thở" hơn mọi năm. Hàng ngàn du khách bất ngờ trước khâu tổ chức khá hiện đại và quy củ của Ban tổ chức.

"Năm ngoái cả gia đình tôi đi chùa Hương rất mệt mỏi. Khách phải trả cho chủ đồ 100.000 đồng/người dù theo quy định vé đồ có 35.000 đồng. Cảnh tượng già trẻ, trai gái, nam nữ... xô nhau xuống bến tranh ghế khiến nhiều người sợ hãi. Chưa kể dòng suối Yên thơ mộng bị khách thăm quan xả đầy rác... Nhưng đến năm nay quay lại không gian đi lễ trật tự, bình yên hơn rất nhiều", anh Xuân Cường (Xuân La, Tây Hồ, Hà Nội) chia sẻ.

Đó cũng là cảm nhận chung của nhiều du khách thập phương đổ về chùa

Hương năm 2024. Theo ông Đặng Văn Cảnh, Phó Chủ tịch UBND huyện Mỹ Đức, Trưởng ban Tổ chức lễ hội chùa Hương, để chuẩn bị kỹ lưỡng và chín chu, từ trước Tết Nguyên đán Giáp Thìn, UBND huyện Mỹ Đức đã thành lập 5 tiểu ban phục vụ lễ hội. Điểm mới của công tác tổ chức lễ hội năm nay là Ban Tổ chức giao việc điều hành vận chuyển thuyền đồ phục vụ du khách cho Hợp tác xã Du lịch chùa Hương để tránh tình trạng cò mồi, chèo kéo, dẫn khách từ xa.

Chủ đề năm 2024 của lễ hội chùa Hương là "văn minh, an toàn và thân thiện". Hàng quán dọc đường lên đến Trình đã đi vào quy củ, Hợp tác xã Dịch vụ du lịch chùa Hương đã đi vào hoạt động để việc đưa khách bằng thuyền, đồ được trật tự hơn; hơn 100 xe điện thử nghiệm chạy trong khu vực lễ hội giúp cho việc đi lại của du khách thuận tiện hơn; các đoàn thanh tra, kiểm tra cũng hoạt động thường xuyên để không xảy ra tình trạng chạy xuống máy, đánh bạc trên thuyền như trước...

Năm nay, lễ kỷ niệm 1984 năm khởi nghĩa Hai Bà Trưng và lễ hội đền Hai Bà Trưng năm 2024 được tổ chức tại Di tích quốc gia đặc biệt đền Hai Bà Trưng Mê Linh từ ngày 15 đến 17/2 (tức mừng 6 đến mừng 8 Tết). Người dân quanh vùng và du khách xa gần đều nghiêm chỉnh chấp hành các nội quy, hướng dẫn của BTC chương trình khi được chiêm ngưỡng hoạt động rước kiệu, tế lễ trang trọng theo nghi thức truyền thống.

Điểm mới năm nay là lễ khai mạc diễn ra vào buổi tối với chương trình nghệ thuật

"Âm vang Mê Linh". Tất cả du khách đều bị hút hồn vào chương trình nghệ thuật bán thực cảnh, kết hợp công nghệ 3D mapping hiếm có. Một chương trình hiện đại, công phu lần đầu tiên được tổ chức tại huyện Mê Linh khiến phần hội trở nên sống động, hấp dẫn, khơi dậy hào hùng lịch sử năm xưa. Người dân như được sống lại những âm vang lịch sử năm xưa để cùng nhau tưởng nhớ, tri ân công đức

của hai vị kiệt nữ anh hùng dân tộc Trưng Trắc và Trưng Nhị... Ông Lê Văn Khương, Phó Chủ tịch UBND huyện Mê Linh khẳng định, huyện xây dựng chương trình nghệ thuật với kỳ vọng tạo sản phẩm văn hóa mới nhằm phát huy các giá trị lịch sử, văn hóa của di tích để hấp dẫn du khách đến với lễ hội đông hơn nữa.

Sáng 15/2 (mùng 6 tháng Giêng), hàng nghìn người dân và du khách thập phương đã

cùng dự Lễ hội Cổ Loa. Lễ hội đền Cổ Loa được tổ chức hàng năm để tưởng nhớ công đức của Vua An Dương Vương - người có công thành lập nên Nhà nước đầu tiên của nước Việt Nam. Cộng đồng dân cư Bát xã Loa Thành và du khách thập phương đã cùng tham gia thực hiện nghi thức dâng lễ vào đền vua An Dương Vương, tham gia chương trình tế lễ, nghênh rước của Bát xã Loa Thành. Các đoàn lễ làng Cổ Loa, làng Mạch Tràng, làng Ngoại Sát, làng Cầu Cỏ, làng Văn Thượng, làng Sắn Giã, làng Đài Bi, làng Thư Cưu đã cùng thực hiện các nghi thức rước kiệu, dâng lễ...

Năm nay, trong khuôn viên Khu di tích quốc gia đặc biệt Cổ Loa, BTC còn tổ chức Giải Vật truyền thống năm 2024, tổ chức chương trình nghệ thuật Mừng Đảng - Mừng Xuân 2024 tại sân Đình Ngự Triều Di Quy; biểu diễn bộ môn nghệ thuật trình diễn dân gian tuồng cổ tại sân khấu trung tâm; biểu diễn

Ảnh minh họa.

múa rối nước Đào Thục - Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia tại khu vực ao ngả tư di tích; hát quan họ thuyền rồng tại khu vực Giếng ngọc, Hồ Đền... Quanh khu vực lễ hội, không có cảnh xô đẩy, chen lấn, chèo kéo khách, ngược lại, du khách ai ai cũng đều cảm nhận thấy không khí bình yên, cổ kính đến lạ!

Trước đó, Lễ hội gò Đống Đa diễn ra từ mừng 5 tết Nguyên đán nhằm tưởng nhớ công tích lẫy lừng của vua Quang Trung - người anh hùng áo vải huyền

thoại trong lịch sử chống giặc ngoại xâm của dân tộc. Lễ hội gò Đống Đa Hà Nội không chỉ là một sự kiện đơn thuần, mà còn là một chuỗi các hoạt động trang nghiêm, linh thiêng, trong đó lễ tế và rước kiệu vua Quang Trung cùng hoàng hậu Ngọc Hân là hoạt động quan trọng nhất, được người dân chờ đợi xem nhất. Ngoài ra, lễ hội gò Đống Đa còn có các lễ dâng hương, lễ cầu siêu và các trò chơi dân gian truyền thống... diễn ra vui tươi, lành mạnh.

Bộ tiêu chí xây dựng môi trường văn hóa đã đi vào lễ hội

Bà Trần Thị Vân Anh, Phó Giám đốc Sở VH-TT Hà Nội cho biết, tính đến đầu tháng 3/2024, có trên 400 lễ hội của Hà Nội đã được tổ chức suôn sẻ. Cơ bản các lễ hội diễn văn minh, an toàn, bảo đảm cho người dân dự lễ hội tươi vui, phấn khởi. Đặc biệt, lượng khách dự hội tăng cao so với những năm trước.

Theo ghi nhận, công tác tổ chức lễ hội năm nay có nhiều nét mới. Ban tổ chức lễ hội chùa Hương (huyện Mỹ Đức) đã áp dụng hình thức bán vé điện tử, tạo sự văn minh, minh bạch, công khai về giá. Việc đưa 2 điểm bán vé tại cổng vào các vị trí trong bãi đậu xe cùng với việc phân luồng giao thông hợp lý đã làm giảm

tối đa tình trạng ùn tắc giao thông. Nhiều di tích tại quận Ba Đình như đền Voi Phục, đền Quán Thánh quản lý tiến công đức với hình thức nhận tiền

qua mã QR. Huyện Mê Linh tổ chức khai mạc lễ hội đền Hai Bà Trưng theo hình thức mới, điểm nhấn là chương trình bán thực cảnh sử dụng công nghệ chiếu sáng 3D mapping...

Theo bà Trần Thị Vân Anh, thành công của mùa lễ hội năm 2024 là sự chỉ đạo quyết liệt của thành phố và nỗ lực của các cấp chính quyền cũng như người dân khi thực hiện, triển khai. UBND thành phố đã ban hành nhiều văn bản chỉ đạo về quản lý, tổ chức lễ hội, trong đó, yêu cầu việc tổ chức lễ hội phải tiết kiệm, trang trọng, thiết thực, hiệu quả, không để xảy ra các hoạt

động mê tín dị đoan; tổ chức lễ hội phù hợp với điều kiện kinh tế của địa phương, gìn giữ và phát huy những giá trị văn hóa truyền thống dân tộc... Các lễ hội đầu năm đều đã bám khá sát “Bộ tiêu chí về môi trường văn hóa trong lễ hội truyền thống” do Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch ban hành năm 2023.

“Thành phố cũng công khai “đường dây nóng” tiếp nhận thông tin của người dân và du khách. Đoàn kiểm tra đã nhanh chóng tiếp nhận, xác minh và xử lý những thông tin theo phản ánh. Một số lễ hội còn để tồn tại hình ảnh chưa đẹp đã được phát hiện, xử lý kịp thời”, bà Trần Thị Vân Anh nói thêm.

Từ nay cho đến hết năm, cả nước sẽ còn nhiều lễ hội diễn ra, riêng tại Hà Nội còn 1.000 lễ hội nữa sẽ diễn ra. Nhưng nhìn những lễ hội lớn đã tung bừng từ mừng 5, mừng 6 tháng Giêng, du khách đều tin rằng những lễ hội tiếp theo sẽ nổi gót theo đúng định hướng tiết kiệm, an toàn, văn minh mà Thành phố đã đề ra. Nói như ông Lương Đình Thắng, Phó Cục trưởng Cục Văn hóa cơ sở (Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch) năm nay, Hà Nội là một trong những điểm sáng của cả nước. Cơ bản các lễ hội diễn ra văn minh, an toàn, bảo đảm không khí vui tươi, phấn khởi cho người dân và du khách.●

Trong xã hội công nghiệp hóa, hiện đại hóa, hội nhập quốc tế như hiện nay, văn hóa truyền thống nói chung, các lễ hội nói riêng ngày càng được phục hồi và phát huy những nét đẹp vốn có. Nhưng bên cạnh những mặt tích cực, cũng còn không ít các vấn đề nảy sinh về quy mô lễ hội, cách thức tổ chức, hiện tượng mang tính thương mại hóa.

Thay đổi theo hướng tích cực

Theo thống kê, Việt Nam có gần 8.000 lễ hội phân bố ở cả ba miền Bắc, Trung, Nam, trong đó vùng đồng bằng Bắc bộ là nhiều nhất. Lễ hội truyền thống với nhiều hình thức tổ chức phong phú đóng vai trò không nhỏ trong đời sống văn hóa của người Việt Nam.

Mùa xuân mới đã gõ cửa, mang theo mùa lễ hội của cộng đồng các dân tộc Việt Nam khắp cả nước, đây là cơ hội và cũng là thách thức cho công tác quản lý lễ hội ở từng địa phương. Quản lý lễ hội vừa phải bảo đảm giữ được yếu tố gốc, vừa tạo điểm nhấn cho mỗi lễ hội, đáp ứng yêu cầu của người tham gia lễ hội, mang lại cho họ những trải nghiệm về tâm linh, văn hóa trong sự hân hoan và an toàn, văn minh.

Năm 2024, Huyện Tam Nông, Phú Thọ tiếp tục dừng nội dung cướp phết trong lễ hội Phết Hiến Quan diễn ra trong hai ngày 12 - 13 tháng Giêng do chưa đảm bảo an toàn cho phần đánh phết và người tham gia lễ hội. Đây là năm thứ sáu liên tiếp lễ hội Phết Hiến Quan tạm dừng cướp phết. Năm đầu tiên là 2019, phần đánh phết được diễn ra vài phút và bị "vỡ trận" nên Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Phú Thọ buộc phải tạm dừng. Những năm sau đó, phần vì ảnh hưởng của dịch COVID-19, phần vì không đảm bảo các điều kiện, không có ý kiến của Bộ Văn hóa - Thể thao và Du lịch nên tỉnh tiếp tục tạm dừng.

Lễ hội cướp Phết Hiến Quan được tổ chức từ nhiều

Ứng xử với lễ hội truyền

◉ HẢI THANH

năm nay nhằm tôn vinh công lao và tưởng nhớ Thiều Hoa công chúa - một nữ tướng có công chiêu mộ binh sĩ, xả thân giúp Hai Bà Trưng đánh giặc Hán. Và nội dung cướp phết là phần được người dân mong đợi nhất trong lễ hội. Theo phong tục địa phương, ban tổ chức sẽ chuẩn bị các quả phết và quả chuối, các quả này được tung ra lần lượt tại một bãi đất trống ngoài đồng cho tất cả mọi người tham dự lễ hội có cơ hội giành lấy. Người dân quan niệm, nếu ai cướp

hoặc động được vào quả phết sẽ mang lại may mắn trong cả năm. Do đó, mỗi dịp diễn ra lễ hội có rất đông người đổ về tham gia cướp phết. Vì số lượng người tham dự quá đông và có nhiều hình ảnh bị cho là phản cảm nên lãnh đạo tỉnh và huyện đã quyết định cho dừng.

Nghi thức chém trâu trong lễ hội đền Chín Gian - ngôi đền uy nghiêm nằm trên đỉnh Pu Quái, huyện Quế Phong, Nghệ An cũng đã bị bãi bỏ. Theo ông Bùi Công

Vinh, Phó giám đốc Sở Văn hóa và Thể thao tỉnh Nghệ An, phần lễ ở các lễ hội hầu như được giữ nguyên, riêng phần hội được các địa phương bổ sung thêm các trò chơi dân gian để du khách và người dân địa phương tham gia, tạo thêm không khí vui tươi, sôi nổi. Đáng chú ý, trong phần lễ, một số nghi thức không còn phù hợp đã được thay đổi hoặc bỏ, chẳng hạn như bãi bỏ nghi thức chém trâu trong lễ hội đền Chín Gian, điều này góp phần mang đến cho lễ hội không khí trang nghiêm, văn minh và an toàn.

Tương tự, các tập tục "chém lợn" (Lễ hội Ném Thượng, phường Khắc Niệm, thành phố Bắc Ninh, Bắc Ninh), hay lễ "Tế trâu" (Lễ hội đền Pu Nhạ, xã Hữu Kiêm, huyện Kỳ Sơn, Nghệ An)... cũng được chỉnh quyển và người dân địa phương thay đổi hình thức tổ chức, giảm các hình ảnh phản cảm, bạo lực trong lễ hội.

Ngay tại Hà Nội, nghi lễ rước lộc và tục cướp lộc tại lễ hội Gióng đền Sóc đã có sự thay đổi hoàn toàn so với "bản gốc". Từ mùa lễ hội 2018, huyện Sóc Sơn đã thay đổi

hình thức cướp lộc, các thôn thực hiện rước giò hoa tre và trâu cau từ đền Thượng xuống đền Hạ và đền Mẫu như truyền thống. Giò lộc của các thôn sẽ được làm nhỏ hơn để đưa vào trong đền Thượng, sau đó chia thành nhiều mâm để mang xuống đền Hạ và đền Mẫu, sau đó để mọi người xếp hàng lấy lộc, xóa bỏ bức tranh giành giật, nhốn nháo ngày trước.

Các cơ quan chức năng từ trung ương đến địa phương đã luôn nỗ lực tăng cường các biện pháp ngăn chặn các hình ảnh tiêu cực, gây bức xúc trong dư luận. Đó là hiện tượng tranh cướp, chen lấn, xô đẩy để cướp lộc tại một số lễ hội như Lễ hội đúc Bụt tại (Vĩnh Phúc), hội làng Sơn Đồng (hay còn gọi là lễ hội Giăng Bông, Hà Nội), hiện tượng bày bán hàng rong, đổi tiền hưởng chênh lệch, tăng giá dịch vụ vẫn diễn ra công khai ở một số lễ hội lớn như lễ hội chùa Hương (Hà Nội), lễ hội đền Bà Chúa Kho (Bắc Ninh)... hiện tượng đặt tiền lễ không đúng nơi quy định, đặt tiền lễ lên đầu, tay tượng Phật tạo hình ảnh phản cảm vẫn diễn ra ở nhiều nơi như chùa

Ảnh minh họa.

thống trong xã hội hiện đại

Bái Đính (Ninh Bình), Yên Tử (Quảng Ninh)...

Tôn vinh các giá trị văn hóa bằng chính sách phù hợp

Nhiều năm qua, việc giữ gìn, bảo vệ, tôn vinh, phát triển các giá trị văn hóa, bao gồm hoạt động lễ hội luôn được Đảng và Nhà nước ta quan tâm, ban hành những chính sách phù hợp. Nội dung quản lý nhà nước về lễ hội được thực hiện thông qua hệ thống văn bản, bao gồm: Nghị quyết, chỉ thị, văn bản của Đảng và Chính phủ, các nghị định, thông tư hướng dẫn thực hiện quản lý, tổ chức và thực hiện nếp sống văn minh trong lễ hội.

Mùa lễ hội 2024 đánh dấu lần đầu tiên "Bộ tiêu chí về môi trường văn hóa trong lễ hội truyền thống" do Bộ VH-TT&DL ban hành ngày 3/8/2023 được triển khai tại các địa phương nhằm hướng tới một mùa lễ hội an toàn, văn minh, lành mạnh. Với 9 tiêu chí chung và 44 tiêu chí cụ thể, Bộ tiêu chí là cơ sở, là định hướng để các ban tổ chức địa phương chuẩn hóa các tiêu chí, áp dụng thống

nhất những giải pháp nhằm xây dựng môi trường văn hóa trong lễ hội truyền thống.

Bộ tiêu chí góp phần cụ thể hóa các quan điểm chỉ đạo của Đảng, Nhà nước về xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh; tăng cường đổi mới, nâng cao hiệu quả công tác quản lý, tổ chức lễ hội ở cơ sở. Thông qua đó, các địa phương xây dựng môi trường văn hóa lễ hội văn minh, lành mạnh; bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống, phong tục, tập quán tốt đẹp của dân tộc và lan tỏa trong đời sống xã hội. Đồng thời, nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm của người dân, du khách về xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh khi tham gia lễ hội. Việc sử dụng bộ tiêu chí trên nhằm mục tiêu chuẩn hóa xây dựng môi trường văn hóa trong lễ hội truyền thống, đồng thời là công cụ, thước đo đánh giá năng lực công tác quản lý nhà nước, hiệu quả tổ chức lễ hội ở địa phương.

Ngay trước thềm Tết Nguyên đán 2024, Bộ VH-TT&DL cũng có một loạt công văn gửi các địa phương có những lễ hội thu hút đông người tham dự như Hà Nội,

Hải Phòng, Nam Định, Phú Thọ, Vĩnh Phúc, yêu cầu các địa phương giám sát chặt chẽ các hoạt động lễ hội.

Nhiều năm trước đó, Đảng và Chính phủ đã ban hành hệ thống các văn bản về công tác lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý, tổ chức lễ hội và thực hiện nếp sống văn minh trong lễ hội. Công tác quản lý và tổ chức lễ hội được quy định tại Nghị định số 110/2018/NĐ-

CP ngày 29/8/2018 của Chính phủ Quy định về quản lý và tổ chức lễ hội.

Riêng về thực hiện nếp sống văn minh trong lễ hội, đã có những văn bản chỉ đạo chuyên biệt riêng như: Chỉ thị số 27-CT/TW ngày 12/1/1998 của Bộ Chính trị (khóa VIII) về việc thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang, lễ hội; Chỉ thị số 21-CT/TW ngày 21/12/2012 của Ban

Bí thư Trung ương Đảng về việc đẩy mạnh thực hành tiết kiệm, chống lãng phí; Chỉ thị số 41-CT/TW ngày 5/2/2015 của Ban Bí thư về việc tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác quản lý và tổ chức lễ hội; Chỉ thị số 06/CT-TTg ngày 20/2/2017 của Thủ tướng Chính phủ về việc chấn chỉnh công tác quản lý và tổ chức lễ hội...

Mới đây nhất, sau kỳ nghỉ Tết Nguyên đán Giáp Thìn, Thủ tướng Phạm Minh Chính đã ban hành Chỉ thị số 06/CT-TTg ngày 15/2/2024, trong đó yêu cầu tổ chức hoạt động văn hóa, nghệ thuật, lễ hội đảm bảo an toàn, văn minh. Thủ tướng Chính phủ giao Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch chủ trì, phối hợp với các cơ quan, địa phương tích cực, chủ động chỉ đạo tổ chức các hoạt động văn hóa, nghệ thuật, khai hội lễ truyền thống, dân gian ngay sau Tết, bảo đảm an toàn, văn minh, phát huy bản sắc văn hóa dân tộc; kịp thời chấn chỉnh, xử lý nghiêm các vi phạm theo Công điện số 10/CĐ-TTg ngày 29/1/2024, nhất là vi phạm về thu, quản lý tiền công đức và đốt vàng mã (nếu có).●

Ông Thomas Buch và nhóm bạn đến từ Mỹ trải nghiệm sắc màu văn hoá đầu năm tại Việt Nam.

Đưa lễ hội thành sản phẩm

◉ HUYỀN NGUYỄN

Tiềm năng du lịch bắt nguồn từ kho tàng lễ hội

Đầu năm 2024, ông Thomas Buch cùng ba người bạn đến từ Mỹ đã lựa chọn tuyến Việt Nam - Campuchia - Thái Lan trong hành trình du lịch hơn 20 ngày. Trong lịch trình này, Việt Nam là đất nước mà nhóm bạn ông Thomas Buch lưu trú dài ngày nhất với 11 ngày đi xuyên Việt, sau đó là sang Campuchia 3 ngày, Chiang Mai (Thái Lan) 3 ngày. Ông Thomas Buch và nhóm bạn đã được tận hưởng không khí đón Tết cổ truyền ở Việt Nam cũng như một số lễ hội đầu năm trước khi trở về Mỹ.

Sở dĩ nhóm bạn ông Thomas Buch chọn hành trình này bởi chính sách thị thực điện tử (e-visa) của Việt Nam được nâng từ 30 ngày lên 90 ngày và có giá trị nhập cảnh nhiều lần.

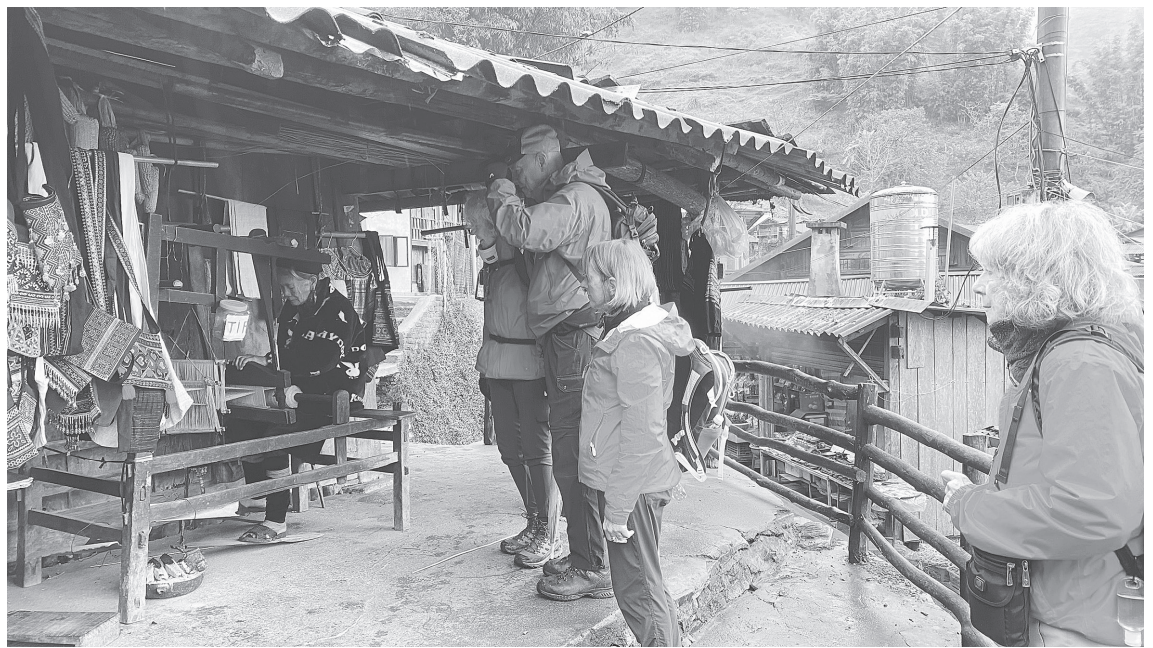
Ông Nguyễn Xuân Quỳnh, Giám đốc điều hành Vietnam Now Travel, đơn vị tổ chức tour cho nhóm khách của ông Thomas Buch cho biết: "Để giúp du khách trải nghiệm tour mang đậm nét truyền thống Việt, khi khách ở Hà Nội, nhóm khách được trải nghiệm đi chợ truyền thống tại khu vực phố cổ Hàng Bè, sau đó tham gia cùng làm một số món ăn truyền thống của Việt Nam như món nem,

Trong di sản văn hoá mà thế hệ cha ông đã dày công gìn giữ trao truyền lại, lễ hội dân tộc có ý nghĩa đặc biệt thiết thực với ngành du lịch khi vừa giới thiệu đất nước, con người Việt Nam, vừa thu hút khách du lịch khám phá những trầm tích văn hóa còn nhiều bề dày của nước ta.

làm nem... Bên cạnh đó, du khách sẽ tham quan các điểm di tích ở phố cổ Hà Nội...

Bà Caroline Jane và gia đình đến từ nước Anh lại thích thú khi được trải nghiệm làm nông dân tại khu du lịch Mekong Rustic Cái Bè (Tiền Giang). Gia đình bà Caroline Jane trải qua hành trình xuyên Việt từ Hà Nội, Hạ Long, Hội An, Tiền Giang... ngay những ngày đầu năm 2024. Cảnh sắc, không khí tung bừng đón năm mới ở khắp các tỉnh thành đã gây ấn tượng mạnh với bà Caroline và các thành viên trong gia đình, những hoạt động lễ hội cổ truyền cũng khiến bà cảm thấy say mê, cuốn hút.

Ông Vũ Thế Bình, Chủ tịch Hiệp hội Du lịch Việt Nam cho biết, vài năm gần đây, Tết luôn là cao điểm đón khách quốc tế, nhất là với khách phương Tây muốn tìm hiểu nét đặc trưng văn hoá Á Đông của một số nước đón Tết cổ truyền âm lịch. Theo phản ánh từ các doanh nghiệp du lịch, điểm khác biệt của nhóm khách này là đi theo nhóm nhỏ và muốn hoà mình tại các điểm du lịch, homestay tại các địa phương... để tìm hiểu bản

sắc văn hoá địa phương, phong tục tập quán. Đặc biệt, năm nay, việc thu hút khách quốc tế thuận lợi hơn khi Việt Nam triển khai chính sách mới về nhập cảnh cảnh và e-visa áp dụng từ 15/8/2023. Theo đó, thời hạn thị thực điện tử (e-visa) được kéo dài từ 30 ngày lên 90 ngày, có giá trị nhập cảnh nhiều lần; thời hạn tạm trú tại cửa khẩu cho người nhập cảnh theo diện đơn phương miễn thị thực

sắc văn hoá địa phương, phong tục tập quán. Đặc biệt, năm nay, việc thu hút khách quốc tế thuận lợi hơn khi Việt Nam triển khai chính sách mới về nhập cảnh cảnh và e-visa áp dụng từ 15/8/2023. Theo đó, thời hạn thị thực điện tử (e-visa) được kéo dài từ 30 ngày lên 90 ngày, có giá trị nhập cảnh nhiều lần; thời hạn tạm trú tại cửa khẩu cho người nhập cảnh theo diện đơn phương miễn thị thực

được kéo dài từ 15 ngày lên 45 ngày. Theo ông Phạm Văn Thuỷ, Phó Cục trưởng Cục Du lịch Quốc gia, mùa Xuân với các lễ hội đầu năm là cơ hội quảng bá nét văn hoá truyền thống của dân tộc Việt Nam, sự đa dạng văn hoá các vùng miền. Năm 2023, ngành du lịch đã phục hồi khoảng 70% so với năm 2019, trước đại dịch. Năm 2024, ngành du lịch dự kiến đón 17-18 triệu lượt khách

quốc tế. Do đó, vậy những tín hiệu đón khách quốc tế từ đầu năm, Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch xác định năm 2024 là năm du lịch phục hồi hoàn toàn và tăng tốc phát triển.

Du lịch càng phát triển càng gắn kết với lễ hội truyền thống

Việt Nam được đánh giá là nước có tiềm năng về du lịch, trong đó lễ hội được xem như một bộ phận cấu

du lịch

“

Khi du khách được hòa mình trong không gian văn hóa bản địa, họ sẽ có cảm nhận rõ hơn, có ấn tượng sâu sắc hơn về nét đặc sắc của điểm đến.

Đại diện từ Công ty Lạc Hồng Travel

Ảnh minh họa.

thành tiềm năng ấy. Bởi lễ hội là kho tàng văn hoá, nơi lưu giữ những tín ngưỡng, tôn giáo, những sinh hoạt văn hoá văn nghệ, nơi phản ánh tâm thức con người Việt Nam một cách trung thực nhất.

Theo ông Vũ Thế Bình, năm 2024, ngành du lịch vẫn sẽ còn gặp nhiều khó khăn về nguồn khách, nguồn nhân lực, cả sản phẩm du lịch. Ông nhận định: “Sản phẩm du lịch văn hóa sẽ là một trong những loại hình sản phẩm quan trọng của tương lai, nên toàn ngành đang tập trung vào phát triển du lịch văn hóa”.

Ông Vũ Thế Bình chia sẻ thêm: “Xu thế sau COVID-19 là tổ chức những hoạt động du lịch có tính chuyên sâu hơn, khai thác những khía cạnh cảm thụ cao hơn cho người đi du lịch. Bởi du khách ngày nay có nhu cầu tìm hiểu sâu sắc hơn về văn hóa, lịch sử. Họ khám phá những

điểm du lịch mạo hiểm, những nơi có tài nguyên bản địa sâu sắc hơn..., tức là chất khám phá, trải nghiệm, thưởng thức của khách hậu COVID-19 đã nâng tầm so với trước. Đây chính là “chìa khóa” cho các doanh nghiệp, họ phải tạo ra những sản phẩm du lịch có chiều sâu

văn hóa, kiến thức cũng như chứa đựng nhiều hàm lượng cảm thụ để có thể hấp dẫn khách nhiều hơn”.

Một trong những kho tàng văn hóa hấp dẫn chính là kho tàng lễ hội. Đa số du khách đều muốn tìm hiểu những giá trị văn hóa tại quốc gia mà mình

đặt chân đến. Bởi vậy, tập trung khai thác mảng lễ hội, tổ chức tuần văn hóa du lịch, mở tuyến tham quan di tích lịch sử... để du khách hiểu hơn về văn hóa, đất nước, con người Việt Nam là hướng đi đúng đắn của ngành du lịch.

Anh Vũ Tuấn Anh, đại diện một Công ty lữ hành tại Hà Nội cho biết: Chính quyền địa phương tại nhiều nơi chưa biết cách phối hợp với các cơ quan truyền thông, doanh nghiệp lữ hành để quảng bá nội dung, hình thức, quy mô, thời gian diễn ra lễ hội và những điều cần lưu ý. Khi các đơn vị lữ hành không nắm rõ thông tin thì việc đưa chương trình lễ hội vào các tour và chào bán cho khách là điều không tưởng. Hơn nữa, do công tác bảo đảm trật tự ở một số lễ hội còn hạn chế nên nhiều hãng lữ hành lo lắng về sự an toàn của du khách khi tham gia tour.

Vì vậy, các địa phương cần sớm cung cấp thông tin rõ ràng, nếu để du khách và lữ hành phải tự tìm hiểu thì sẽ không hiệu quả; cần xúc tiến một cách tích cực để các đơn vị lữ hành biết địa phương mình có gì hay, đẹp và đưa vào tour, tuyến du lịch cũng như giới thiệu với bạn bè quốc tế.

Một đại diện từ Công ty Lạc Hồng Travel thì cho rằng, khi du khách được hòa mình trong không gian văn hóa bản địa, họ sẽ có cảm nhận rõ hơn, có ấn tượng sâu sắc hơn về nét đặc sắc của điểm đến. Ví dụ, đối với lễ hội bơi thuyền diễn ra hằng năm trên sông Kiên Giang, thay vì để khách ngồi trên bờ xem đua thuyền rồi về, chính quyền địa phương cùng các đơn vị lữ hành có thể thiết kế chương trình cho du khách đi theo các thuyền đua, tổ chức thêm gian hàng ẩm thực, chương trình âm nhạc đặc trưng của miền quê sông nước....●

Lễ hội Giang Xá Xuân Giáp Thìn 2024 đã diễn ra trang trọng từ ngày 21 đến 23/2/2024 (từ ngày 12 đến 14 tháng Giêng) tại cụm di tích Đền – Đình thôn Giang Xá, thị trấn Trầm Trôi, huyện Hoài Đức, Hà Nội. Đây là lần đầu tiên lễ hội được tổ chức với quy mô cấp huyện.

Nằm trong vùng đất xứ Đoài giàu truyền thống, nơi có nhiều di tích và lễ hội cổ truyền, Giang Xá là một làng cổ trong số các làng cổ Việt Nam với nhiều nét đẹp văn hoá được lưu giữ từ ngàn đời. Người dân làng Giang Xá từ bao đời nay tự hào là “quê hương thứ hai” của người anh hùng dân tộc Lý Nam Đế - vị vua khai sinh ra triều đại Tiền Lý và lập nên nhà nước Vạn Xuân vào thế kỷ thứ VI. Trong rất nhiều miền quê cùng thờ Lý Nam Đế, làng Giang Xá được coi là một trong những nơi thờ tự chính.

Theo thần tích, Giang Xá là nơi Lý Nam Đế lớn lên và cũng là nơi ông tế trời đất khi khởi nghĩa năm 542. Năm 544, Lý Nam Đế lên ngôi Hoàng đế, lập kỷ nguyên Thiên Đức, đặt tên nước là Vạn Xuân. Lý Nam Đế không chỉ là người xưng Đế đầu tiên của nước Việt, mà việc ông lập nên nước Vạn Xuân đã đặt nền móng cho Lý Công Uẩn định đô tại Thăng Long sau này. Để tưởng nhớ công ơn của Người, dân làng Giang Xá đã xây dựng ngôi đền Sinh Từ ngay trên mảnh đất quê hương Giang Xá. Năm 1989, cụm di tích Đền – Đình Giang Xá đã được Nhà nước xếp hạng Di tích lịch sử Văn hóa cấp quốc gia.

Hội làng Giang Xá thường được tổ chức vào ngày 12 tháng Giêng hàng năm (theo truyền thuyết đây là ngày lên ngôi của Lý Nam Đế, đồng thời là ngày kỷ niệm thành lập nước Vạn Xuân). Việc phụng thờ Lý Nam Đế ở làng Giang Xá là truyền thống tiếp nối mạch nguồn đạo lý “uống nước

Tiết mục văn nghệ đặc sắc tại lễ hội làng Giang Xá.

Quê hương trong từng nghi thức tế lễ, rước kiệu

◉ ĐỖ VĂN CHIẾN

nhớ nguồn” của dân tộc ta, là sự phản chiếu tinh thần tự hào dân tộc thông qua sự tưởng nhớ và kính trọng các anh hùng lịch sử - văn hóa dân tộc.

Năm nay, lễ hội Giang Xá 2024 mang đến người dân quanh vùng và du khách những hoạt động ý nghĩa như nghi thức tế lễ, rước kiệu thánh theo phong tục truyền thống của địa phương; các tiết mục văn nghệ đặc sắc, trò chơi dân gian, đồng thời có thêm không gian trưng bày ảnh, tư liệu về di sản và tổ chức nhiều gian hàng trưng bày các sản phẩm OCOP của huyện Hoài Đức....●

Nghi thức tế lễ, rước kiệu thánh theo phong tục của làng Giang Xá.

DỖ VĂN CHIẾN

Đầu năm 2024, người dân Trung Quốc đổ xô tới các đền, chùa, miếu, đặc biệt là các đền thờ Thần Tài, để cầu mong vận may trong bối cảnh nền kinh tế lớn thứ hai thế giới vẫn chưa có nhiều khởi sắc.

Cần tiền hơn tình

Cảnh tượng chiêm bái náo nhiệt đã xuất hiện ở nhiều thành phố lớn ở Trung Quốc như Bắc Kinh, Thượng Hải, Hàng Châu, Thành Đô và Phúc Châu, nơi người dân đi lễ đầu năm và tham gia các lễ hội. Một số điểm du lịch tại Trung Quốc cũng đã tổ chức các lễ kỷ niệm xoay quanh chủ đề Thần Tài. Tại lối vào của Tháp Thượng Hải, một số người hóa trang thành Thần Tài để chào đón du khách và chúc họ may mắn. Đài quan sát của Tháp Thượng Hải cũng cho các nhân viên lau cửa kính mặt đồ Thần Tài đu từ trên đỉnh tòa nhà xuống mặt đất, mang đến những lời chúc năm mới và may mắn cho du khách.

Truyền thông Trung Quốc đưa tin ngay từ 3 giờ sáng ngày mừng 5 Tết, tức ngày vía Thần Tài theo quan niệm của người Hoa, nhiều người đã tập trung tại chùa Linh Ẩn ở thành phố Hàng Châu, tỉnh Chiết Giang để thắp hương cầu nguyện.

Trong số đám đông khẩn vái tại các đền, chùa năm nay có không ít người trẻ tuổi, vốn đang chịu ảnh hưởng bởi đà suy thoái kinh tế của Trung Quốc. Theo số liệu mới nhất từ Cục Thống kê Quốc gia Trung Quốc, tỷ lệ thất nghiệp ở những người từ 16 đến 24 tuổi hiện ở mức 14,9%.

Đáng chú ý, ngày vía Thần Tài năm nay cũng trùng với Lễ Tình nhân (14/2), hai chủ đề “tình” và “tiền” nhanh chóng trở thành đề tài được bàn tán sôi nổi trên các mạng xã hội Trung Quốc. Nhiều cư dân mạng cũng đã đăng tải hình ảnh cho thấy họ đã chọn hình Thần Tài để thay đổi hình nền điện thoại, máy tính.

Chính phủ Trung Quốc đang cố gắng thúc đẩy tình thần lạc quan của người dân. Cũng trong ngày vía Thần Tài, Bộ Tài chính Trung Quốc đã

Người trẻ Trung Quốc

◉ HUY VŨ (dịch và tổng hợp)

đăng một đoạn video hoạt hình ngắn mời cư dân mạng cầu nguyện vị thần này.

Bài đăng ngay lập tức được lan truyền rộng rãi, nhanh chóng trở thành chủ đề xu hướng hàng đầu trên nền tảng Weibo. Nhiều người bình luận nửa đùa, nửa thật về việc Bộ Tài chính nên biến ước nguyện của họ trở thành sự thật.

“Tôi muốn trả 45% thuế thu nhập cá nhân trong năm mới”, một người dùng Weibo bình luận, ám chỉ thuế thu nhập tối đa của Trung Quốc đối với những người kiếm được trên 960.000 nhân dân tệ mỗi năm (khoảng 133.700 USD).

“Có vẻ như mọi người không thiếu tình yêu mà thiếu tiền”, một người Weibo bình luận.

Theo đài truyền hình Phương Hoàng, giới trẻ Trung Quốc năm nay tỏ ra quan tâm

“

Việc những lời cầu nguyện đó có thành hiện thực hay không không quan trọng lắm. Điều quan trọng hơn là khi tôi cảm thấy đơn giản và chân thành như tôi mong muốn khi đi chùa.

Luo

đến tiền bạc hơn là tình yêu. Trong thời buổi kinh tế khó khăn, nhiều người trẻ đang ưu tiên tìm việc làm và thu nhập trước khi ổn định cuộc sống với bạn đời.

Chen, một thanh niên đang cầu nguyện cho sự nghiệp của mình tại chùa Lạt Ma nổi tiếng ở Bắc Kinh, cho biết: “Ngưỡng tìm việc làm tiếp tục tăng lên. Áp lực quá lớn”.

Một phần thách thức đối với các nhà hoạch định chính sách Trung Quốc là số lượng sinh viên tốt nghiệp đại học tham gia thị trường việc làm ngày càng tăng.

Theo Tân Hoa Xã, số sinh viên tốt nghiệp đại học trong năm 2024 dự kiến sẽ tăng gần 2% lên mức kỷ lục 11,79 triệu. Số lượng sinh viên tốt nghiệp đã tăng gấp 4 lần kể từ năm 2004. Nhiều thanh niên Trung Quốc vẫn khó tìm được việc làm vì nền kinh tế nước này đang

tỏ ra chậm chạp so với tốc độ tăng trưởng nhanh chóng trong quá khứ. Đồng thời, chính quyền đã siết chặt hoạt động của các ngành giáo dục trực tuyến, công nghệ và bất động sản, nơi những người trẻ đổ xô đi tìm việc làm.

Kết quả là, rất nhiều thanh niên Trung Quốc có trình độ học vấn cao đang phải đối mặt với thực tế là không có công việc với mức lương mà họ mong muốn.

Nền kinh tế tâm linh

Sau khi bước qua giai đoạn phong tỏa kéo dài vì dịch bệnh, ngày càng nhiều người trẻ Trung Quốc chú trọng hơn vào sức khỏe tinh thần và ưu tiên của họ là tìm đến những nơi có khung cảnh thanh bình như đền, chùa trong dịp đầu năm. Đó cũng là cơ hội để nền kinh tế tâm linh Trung Quốc có dịp phát triển.

Theo nền tảng du lịch Trung Quốc Ctrip, số lượt viếng thăm các ngôi chùa đã tăng 310% trong 3 tháng đầu năm 2023. Đáng chú ý,

khoảng 50% du khách đến chùa là thế hệ Millennials hoặc thuộc thế hệ Z (ở độ tuổi 20-30). Trên nền tảng phong cách sống Xiaohongshu, đã có hơn 820.000 bài đăng của những người đi chùa chia sẻ mọi thứ, từ mẹo đi lại đến nghi thức thờ cúng và coi chuyển tham quan là “một trải nghiệm thanh lọc tâm hồn”.

Ngoài việc thắp hương và cầu nguyện, những du khách trẻ tuổi còn tụ tập tại các cửa hàng bán đồ lưu niệm trong chùa. Những món đồ được mua nhiều nhất là các tràng hạt đeo tay. Du khách có thể chọn mua các loại vòng đeo vào màu sắc và hình dáng hạt tương ứng với mong ước của bản thân năm nay trong các lĩnh vực hôn nhân, sự nghiệp, học hành. Đặc biệt, vòng tay của chùa Lạt Ma tại Bắc Kinh (tọa lạc tại cung điện Ung Hòa) là mặt hàng rất phổ biến đối với giới trẻ Trung Quốc, thậm chí còn được mô tả là một trong “ba đặc sản” của Bắc Kinh, cùng với vịt quay và các món tráng miệng.

ngày càng năng đi lễ

Vì tràng hạt chỉ được bán tại các cửa hàng vào các ngày trong tuần, nên giá trị bán lại của mặt hàng có thể lên tới hàng nghìn nhân dân tệ, cao hơn nhiều lần so với giá ban đầu. Hơn 30.000 bài đăng bao gồm từ khóa “vòng tay cung Ung Hòa” đã được đăng trên Xiaohongshu, nhiều bài chia sẻ mẹo về cách chọn mua tràng hạt theo sở nguyện.

Nhiều cư dân thành thị trẻ ở Trung Quốc đang chuyển sang các hoạt động và hành vi tiêu dùng giúp cải thiện sức khỏe tinh thần thay vì tiêu tiền vào các mặt hàng gia dụng hoặc xa xỉ phẩm.

Các cơ sở tâm linh đã nhận ra nhu cầu tinh thần của giới trẻ Trung Quốc và tìm mọi cách đáp ứng. Nhờ nguồn tài nguyên văn hóa phong phú, các đền, chùa có thể tạo ra nhiều sản phẩm và dịch vụ độc đáo.

Ví dụ, bằng cách giới hạn kênh bán hàng và cửa hàng, chùa Lạt Ma về cơ bản đã tiếp thị tràng hạt của mình theo

“

Việc đến thăm một ngôi chùa mở ra một cánh cửa mới để mọi người nghỉ ngơi và tạm thời thoát khỏi căng thẳng, thần phần có thể mang lại cho những người trẻ cảm giác chắc chắn và từ đó cho họ khả năng chữa lành khỏi tình trạng kiệt sức về tinh thần.

Song Yuqian

cách tương tự như các thương hiệu bán phụ kiện thời trang phiên bản giới hạn.

Nhưng việc kinh doanh tại các địa điểm thờ tự không phải là không gây ra tranh cãi. Từ *Tin tức Bắc Kinh* từng đăng một bài báo đề cập đến thực tế là những người trẻ tuổi xếp hàng lễ chùa vào các ngày trong tuần. Tác giả lập luận rằng người trẻ có thể cầu nguyện với các vị thần, thần, nhưng nên làm việc chăm chỉ

hơn trong công việc để thực hiện được mong muốn của mình.

Giá mua đi bán lại cao tràng hạt cũng có thể gây ra phản ứng dữ dội. Truyền thông Trung Quốc từng chỉ trích những người có ảnh hưởng trên mạng xã hội phô trương sự giàu có của họ tại các ngôi chùa. Tuy nhiên, mong muốn đến thăm các ngôi chùa của người tiêu dùng không có dấu hiệu giảm bớt. Đối với các nhãn hiệu thời trang, “cơn sốt đền chùa” cho thấy người tiêu dùng trẻ Trung Quốc sẵn sàng chi tiêu cho các hoạt động và mặt hàng mà họ cho rằng sẽ giúp cải thiện sức khỏe tinh thần.

Điều này được chứng thực bởi một nghiên cứu gần đây của Xiaohongshu, cho thấy 82% người dùng coi “giá trị cảm xúc” là yếu tố quan trọng thứ hai khi đưa ra quyết định mua hàng, chỉ xếp sau chất lượng. Đối với các thương hiệu, việc kết hợp các yếu tố văn hóa Trung Quốc biểu thị sự may mắn trong thiết kế

hoặc khuyến mãi bán lẻ có thể giúp ích rất nhiều trong việc thiết lập kết nối cảm xúc với người tiêu dùng trẻ tuổi.

Trở lại câu chuyện về xu hướng lễ chùa của người trẻ, Song Yuqian, một nhà bình luận các vấn đề xã hội Trung Quốc, cho rằng nhiều thanh niên thích đến những địa điểm tôn giáo do xu hướng truyền thông xã hội và nổi bật an ngày càng tăng.

“Việc đến thăm một ngôi chùa mở ra một cánh cửa mới để mọi người nghỉ ngơi và tạm thời thoát khỏi căng thẳng, thần phần có thể mang lại cho những người trẻ cảm giác chắc chắn và từ đó cho họ khả năng chữa lành khỏi tình trạng kiệt sức về tinh thần”, Song Yuqian nói. “Quá trình tôn thờ Đức Phật không chỉ là tạo ra một cuộc đối thoại với những điều chưa biết, mà còn tạo ra một cuộc đối thoại với chính bản thân họ và tìm thấy niềm an ủi”.

Nhưng một số chuyên gia nghiên cứu tôn giáo đã bác bỏ sự quan tâm ngày càng

tăng của giới trẻ dành cho tín ngưỡng, với một ý kiến cho rằng việc thiếu đức tin có thể khiến toàn bộ việc thực hành này trở nên ảo tưởng.

Zhu Yiwen, nhà nghiên cứu tại Trung tâm Nghiên cứu Tôn giáo và Văn hóa Thượng Hải, viết trong bài bình luận trên trang *Sixth Tone*: “Bản thân họ không coi trọng các nghi lễ và cũng không nhất thiết phải tuân theo các tín ngưỡng Đạo giáo. Đúng hơn, họ chỉ đơn giản hy vọng trao một số tiền và đọc kinh để đổi lấy lời hứa may mắn hơn”.

Luo - một cô gái làm nghề truyền thông tại thành phố Thẩm Quyến, lại cho rằng cô sẽ rất vui khi được sống trong một ngôi chùa vài tháng để có trải nghiệm đích thực hơn, nhưng cô không có đủ thời gian rảnh rỗi.

“Việc những lời cầu nguyện đó có thành hiện thực hay không không quan trọng lắm. Điều quan trọng hơn là khi tôi cảm thấy đơn giản và chân thành như tôi mong muốn khi đi chùa”, Luo nói. ●

Theo người “Chân đặng” ở New Caledonia

○ THU TRANG

Cuối thế kỷ XIX, những người Việt đầu tiên ghi dấu theo dạng mộ phu thời Pháp thuộc để đi làm, hay còn gọi là những người “Chân đặng” đã đặt chân tới New Caledonia thuộc Cộng hòa Pháp - một lãnh thổ đặc biệt nằm ở Tây Nam Thái Bình Dương, cách Australia hơn 1.000km.

Sau nhiều thế kỷ, thế hệ con cháu người “Chân đặng” ước tính đã lên đến hơn 4.000 người Việt Nam, họ đã thực sự hòa nhập cuộc sống, văn hóa của vùng đất hoang sơ được nhà thám hiểm người Anh James Cook - người châu Âu đầu tiên trông thấy và đặt tên năm 1774.

Nguồn cội người “Chân đặng” ở New Caledonia

Vào cuối thế kỷ XVIII, James Cook đã đặt tên vùng đất ấy là “New Caledonia”. Sử sách ghi lại được, tên gọi ấy được hình thành do phần Đông Bắc của đảo đã khiến James Cook nhớ đến Scotland vì “Caledonia” vốn là tên cổ (tiếng Latin) của quốc gia này. Năm 1853, người Pháp phát hiện ra nơi đây có trữ lượng khoáng sản lớn, sẽ mang lại nguồn lợi kinh tế không nhỏ nên Hoàng đế Napoleon Đệ tam (cũng được biết như Louis-Napoléon Bonaparte 20/4/1808 - 9/1/1873) tuyên bố New Caledonia là thuộc địa của Pháp.

Hiện nay, New Caledonia vẫn là lãnh thổ của Pháp, thường được gọi với cái tên “Tân Thế giới”, gồm 3 vùng đảo chính. Một là Grande Terre - đảo lớn nhất của New Caledonia, nơi đặt thủ đô Nouméa cũng như trung tâm kinh tế của lãnh thổ. Hai là Île des Pins (Đảo của cây thông), nằm cách phía Nam của Grande Terre và nổi tiếng với

Lớp học tiếng Việt dành cho người gốc Việt Nam tại New Caledonia.

cảnh quan thiên nhiên tuyệt đẹp, bãi biển xanh trải dài. Cuối cùng là Loyalty Islands (Quần đảo Loyalty), gồm ba hòn đảo chính là Lifou, Maré và Ouvéa, quần đảo Loyalty nằm ở phía Đông của Grande Terre. Sinh sống chủ yếu ở New Caledonia là tộc người Melanesians, người Caldoche, người Pháp, Polynesia và hơn 4.000 người Việt, chiếm hơn 1,6% dân số nơi đây.

Mỗi du khách khi đặt chân đến New Caledonia đều dễ dàng bắt gặp bức tượng có tên “Chân đặng Vietnamiens”. Bức tượng đồng đen nguyên khối khổng lồ vinh danh những người Việt Nam đầu tiên đi phu cho Pháp tại mảnh đất này được đặt ngay tại trung tâm Thủ đô Nouméa của New Caledonia.

“Chân đặng Vietnamiens” khắc họa hình tượng ba nhân vật: Người bố, người mẹ và người con. Người bố thể hiện hình ảnh những người đàn ông “Chân đặng” Việt Nam đầu tiên đi phu cho Pháp phải lao động nhọc nhằn đầy

Những món ăn truyền thống Việt Nam tại Lễ hội đón chào năm Giáp Thìn được tổ chức tại Noumea vào ngày 30 Tết.

Quán ăn Centralma của chị Minh Thúy - một người Việt sinh sống ở Noumea - bán các món ăn Việt Nam như phở bò, bánh xèo, bún bò, bánh mì kẹp thịt... được đông đảo người dân địa phương hết sức ưa chuộng.

hiểm nguy tại các vùng mỏ New Caledonia xa xôi; người mẹ làm nội trợ chuẩn bị cho người chồng xuống hầm mỏ và người con là thế hệ thứ hai (Niaouli) được sinh ra, lớn lên ở xứ người.

Theo nhiều sử liệu, những người Việt Nam (trong văn bản của Pháp ghi là “Annamite”) đầu tiên đặt chân đến New Caledonia vào khoảng những năm 1891. Có khoảng 800 người, chủ yếu là tù nhân

của nhà tù Poulo Condor, bị đưa sang đây theo diện khổ sai. Từ năm 1895, việc tuyển dụng được thực hiện trực tiếp tại cảng Hải Phòng. Theo đó, một số lượng lớn người lao động chọn đi làm công nhân ở New Caledonia. Từ “Chân đặng” theo tiếng Pháp gọi “D’engager” với nhiều cách lý giải. Có người gọi là “người đi đăng ký”, người gọi “đặt chân vào đăng ký tình nguyện”... Cũng có người cho rằng

ngày xưa, các cụ khi đi xin theo chân các thương nhân Pháp đi mộ phu thường nói: “Đăng ký cho tôi một chân đi Tân Đảo/Tân Thế (‘giới’) nên từ ‘Chân đặng’ từ đó mà ra... Dù lý giải như nào cũng chỉ cần hiểu đơn giản rằng “Chân đặng” là để chỉ những người người Việt Nam đến làm việc ở New Caledonia theo dạng hợp đồng.

Bức tượng trên được hình thành từ ý tưởng muốn ghi nhớ công ơn những người Việt Nam “Chân đặng” đầu tiên đặt chân đến New Caledonia của bà con Việt Kiều đang sống nơi này. Năm 2013, bức tượng “Chân đặng Vietnamiens” đã được Thị trường Noumea tổ chức trang trọng buổi lễ đặt tượng

ăn Tết

Những con cháu người Việt được sinh ra tại New Caledonia múa bài ca dân tộc tại tiệc Tết niên đón chào năm Giáp Thìn 2024 do Hội Ái hữu Việt Nam tại Noumea tổ chức.

ngay tại trung tâm thành phố nhằm thể hiện sự ngưỡng mộ, tri ân của chính quyền quốc đảo với những người Việt Nam đầu tiên ghi dấu chân tại hòn đảo nằm ở Tây Nam Thái Bình Dương.

Không bao giờ quên gia tài quý giá là Tiếng Việt

Đã hàng thế kỷ trôi qua kể từ khi những người Việt đầu tiên đặt chân tới New Caledonia, thế hệ con cháu của họ, hiện ước tính khoảng hơn 4.000 người, đang được coi là một phần quan trọng của cộng đồng đa dạng và giàu bản sắc văn hóa nơi đây, làm phong

phú thêm nhiều bức tranh văn hóa đa dạng của New Caledonia.

Người Việt ở New Caledonia đa dạng về mặt xã hội, từ những người đi làm công nhân, lao động trong nông nghiệp và công nghiệp, những người kinh doanh tự do và nhà thương mại, cho đến không ít người hiện nắm giữ những vị trí quan trọng trong chính quyền New Caledonia. Dù đã hòa nhập mạnh mẽ vào văn hóa và ngôn ngữ Pháp, song cộng đồng người Việt tại New Caledonia vẫn giữ gần như nguyên vẹn bản sắc văn

hóa Việt Nam, duy trì các nghi lễ truyền thống và đặc biệt là gìn giữ tối đa ngôn ngữ Tiếng Việt. Tại New Caledonia, đến thăm các gia đình người Việt, bạn có thể dễ dàng bắt gặp những em bé lai chào hỏi mọi người và nói chuyện bằng tiếng Việt rất sôi.

Ông Dinh Jean Pierre (tên Việt Nam là Đình Ngọc Riệm) - Chủ tịch Hội Ái hữu kiêm Lãnh sự Danh dự Việt Nam tại New Caledonia cho biết: “Ở Ái Hữu, chúng tôi mở hai lớp học Tiếng Việt, một lớp dành cho trẻ em và một lớp phục vụ người

lớn. Người học hoàn toàn không phải đóng học phí. Lương giáo viên do chúng tôi chi trả. Chúng tôi cảm thấy thực sự rất tự hào vì có thể phát triển việc dạy và học tiếng Việt trên mảnh đất này”.

Ông Riệm nhấn mạnh: “Tiếng Việt là gia tài đặc biệt vô giá mà bố mẹ đã để lại cho chúng tôi. Chúng tôi, dù sinh ra và lớn lên tại New Caledonia, nhưng luôn được dạy dỗ qua bao thế hệ rằng không bao giờ được quên tiếng mẹ đẻ”.

Tết cổ truyền nơi phương xa

Tết Nguyên Đán cổ truyền là một trong những lễ hội quan trọng nhất của người Việt ở New Caledonia. Dù ở xa quê nhà nhưng cộng đồng người Việt ở New Caledonia vẫn giữ và tổ chức các nghi lễ truyền thống để tưởng nhớ tổ tiên và kỷ niệm năm mới theo lịch truyền thống của Việt Nam.

May mắn có cơ hội đón Tết Nguyên đán Giáp Thìn 2024 tại Tân Thế giới, phóng viên *Ngày Nay* đã được “tận mục sở thị” không khí Tết phương xa nơi đây.

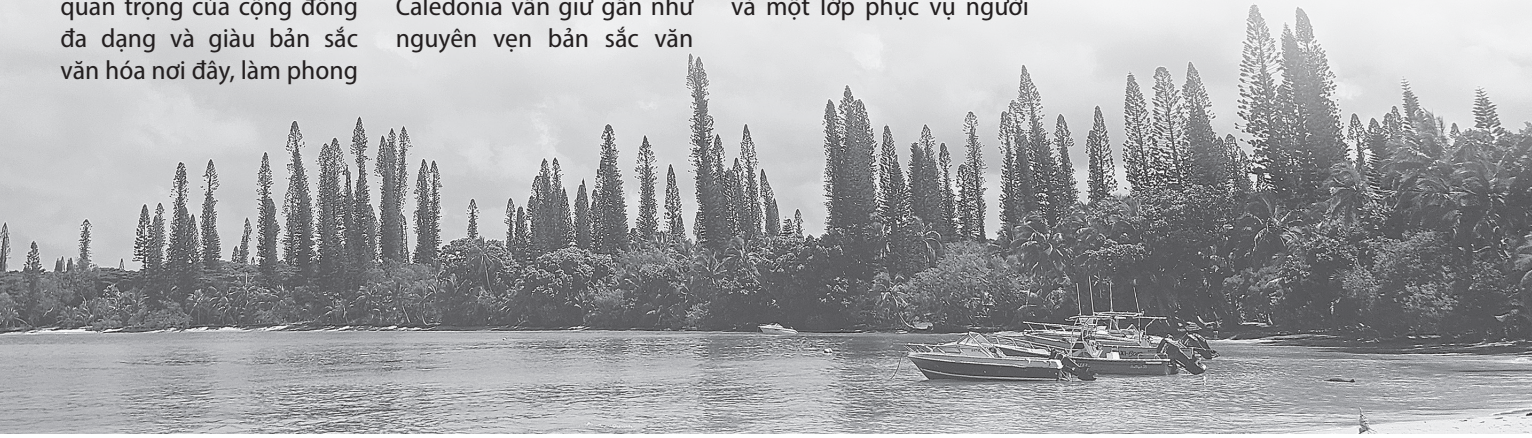
Trong những ngày cận Tết, không khí trong các gia đình người Việt tại New Caledonia vô cùng sôi động và phấn khởi. Mọi người bắt đầu làm sạch và trang trí nhà cửa, mua sắm để chuẩn bị cho các bữa tiệc phục vụ gia đình và mời bạn bè, chọn lựa những món thuần Việt, đầy đủ gia vị như ở quê nhà như bún đậu mắm tôm, bún ốc, phở bò, phở gà, bún thang, canh măng, giò thủ, bánh chưng, giò lụa, thịt kho trứng... để đón Tết.

Các sự kiện cộng đồng như hội chợ Tết, văn nghệ biểu diễn và các hoạt động văn hóa truyền thống cũng được tổ chức long trọng trong dịp này. Ngập tràn hoa đào (làm từ giấy), câu đối đỏ, bánh pháo và những lời chúc tốt đẹp hoàn toàn được viết ghi bằng tiếng Việt, tạo nên không khí Tết hoàn toàn giống như ở quê hương Việt Nam.

Ông Đình Ngọc Riệm cho biết, với sự chịu thương chịu khó, biết làm giàu từ các ngành nghề khác nhau, cộng đồng người Việt Nam đang hàng ngày tạo dựng thêm uy tín tại New Caledonia. “Trong mắt chính quyền sở tại, người Việt mình luôn hiền lành, cần mẫn và không ngừng làm giàu cho mảnh đất này. Chính uy tín của cộng đồng tăng lên đã giúp các thủ tục pháp lý được thuận lợi hơn. Nếu như trước đây, bà con “mỏi mắt” chờ ngày được trở về quê hương hay thăm lại nơi sinh sống cũ thì hiện nay mọi sự đợi lại đã trở nên dễ dàng hơn rất nhiều”, ông Riệm khẳng định. ●

Phóng viên *Ngày Nay* chụp ảnh cùng ông Dinh Jean Pierre (tên Việt Nam là Đình Ngọc Riệm) - Lãnh sự Danh dự Việt Nam tại New Caledonia cạnh bức tượng “Chân dung Vietnamiens”.

Kỳ vọng sức sống mới cho di sản qua mô hình quỹ hỗ trợ văn hóa

PHƯƠNG ĐAN

Với gần 6.000 di tích lịch sử, văn hóa trên địa bàn phố, thành phố Hà Nội hàng năm cần nguồn lực đầu tư rất lớn để trùng tu, tu bổ, bảo tồn và phát huy giá trị, trong khi nguồn vốn hỗ trợ từ ngân sách nhà nước chỉ đáp ứng được một phần nhỏ so với nhu cầu thực tiễn.

Chính vì thế, nội dung “Cho phép thành lập Quỹ Bảo tồn di sản và phát triển văn hóa Thủ đô” tại điều 23 của Dự thảo Luật Thủ đô sửa đổi thực sự trở thành điểm sáng, điểm đặc biệt quan trọng, thu hút được sự quan tâm của nhiều người dân Thủ đô. Mô hình Quỹ này được đánh giá là có ý nghĩa tạo động lực bứt phá với Hà Nội - thành phố đang nỗ lực thực hiện cam kết “Thành phố sáng tạo của UNESCO”.

Sự đầu tư cần thiết cho văn hóa

Bảo tồn di sản, phát triển văn hóa là một trong những nhiệm vụ luôn được thành phố Hà Nội coi trọng, cụ thể hóa trong nhiều nghị quyết, chương trình. Tiêu biểu như Chương trình số 06-CTr/TU của Thành ủy về “Phát triển văn hóa, nâng cao chất lượng người Hà Nội thanh lịch, văn minh giai đoạn 2021-2025”; Nghị quyết số 09 -NQ/TU của Thành ủy Hà Nội về “Phát triển công nghiệp văn hóa trên địa bàn Thủ đô giai đoạn 2021-2025, định hướng đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045”.

Hà Nội hiện có 5.922 di tích được kiểm kê (trong đó có 1 di sản văn hóa thế giới, 21 cụm di tích quốc gia đặc biệt, 1.160 di tích quốc gia, 1.456 di tích cấp thành phố); hơn 1.700 di sản văn hóa phi vật thể được nhận diện, kiểm kê, đưa vào danh

sách bảo vệ. Sở hữu số lượng lớn di sản, Hà Nội đã triển khai nhiều giải pháp để bảo tồn, phát huy giá trị di sản. Hà Nội cũng là một trong những địa phương đầu tiên trên cả nước hoàn thành tổng kiểm kê di tích, di sản văn hóa phi vật thể. Năm 2016, Hà Nội hoàn thành đề án “Tổng kiểm kê, bảo vệ di sản văn hóa phi vật thể Hà Nội giai đoạn 2014 - 2016”. Qua đó xác định loại hình cần ưu tiên bảo vệ, nhất là với các di sản có nguy cơ mai một...

Nhiều năm qua, Hà Nội đã triển khai, thực hiện việc số hóa di sản. Qua đó góp phần lưu trữ những tư liệu, hình ảnh quý, xây dựng được hệ thống dữ liệu chung của các di tích, địa chỉ đỏ trên địa bàn thành phố Hà Nội, đồng thời giúp người dân trong và ngoài nước hiểu biết, thêm yêu văn hóa truyền thống của Thủ đô.

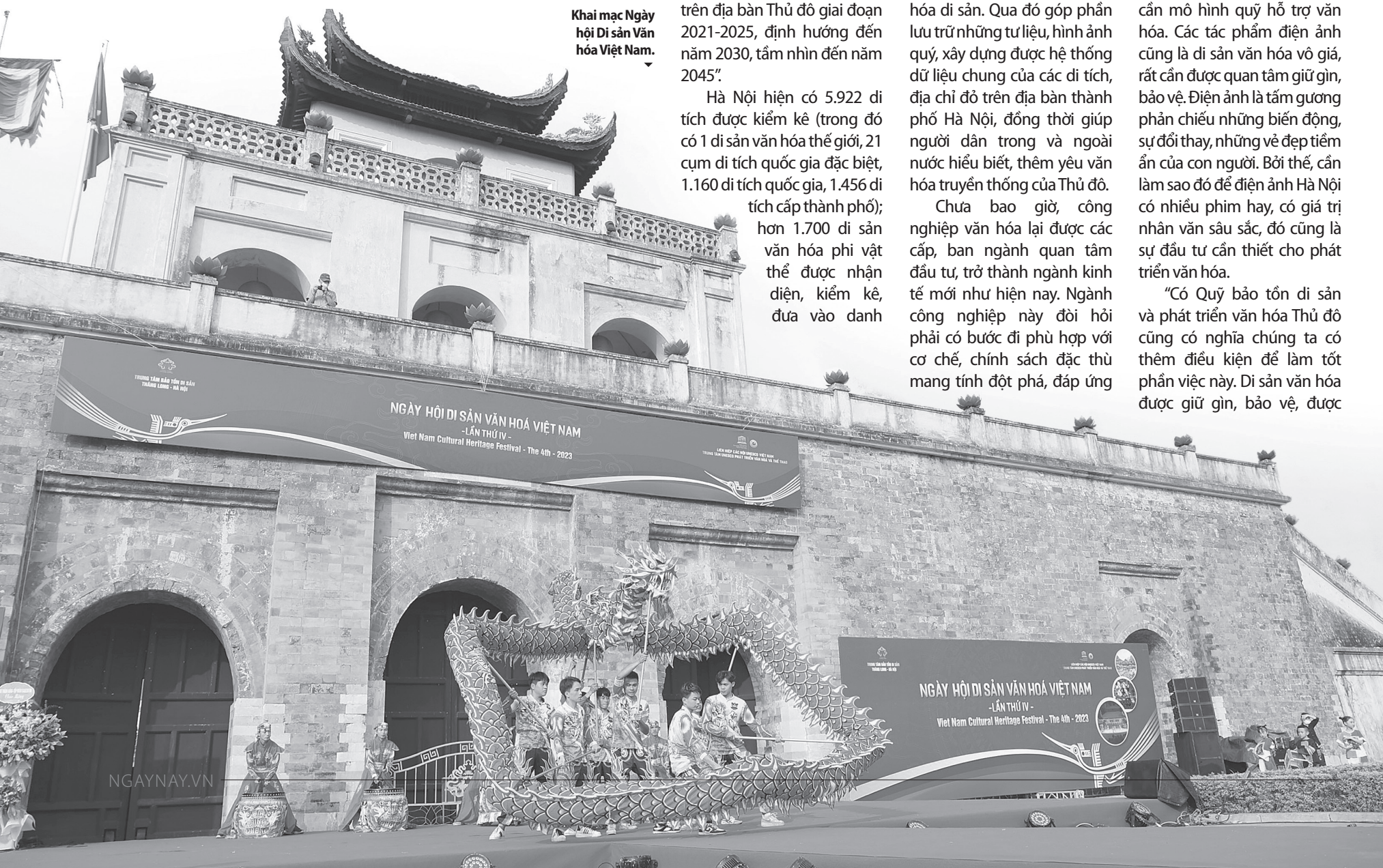
Chưa bao giờ, công nghiệp văn hóa lại được các cấp, ban ngành quan tâm đầu tư, trở thành ngành kinh tế mới như hiện nay. Ngành công nghiệp này đòi hỏi phải có bước đi phù hợp với cơ chế, chính sách đặc thù mang tính đột phá, đáp ứng

yêu cầu trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của Thành phố. Theo nhiều chuyên gia, Quỹ Bảo tồn di sản và phát triển văn hóa Thủ đô là một trong những điều kiện “lý tưởng” để Hà Nội bứt phá trong ngành công nghiệp này.

Chia sẻ với phóng viên, GS.TS Trần Thanh Hiệp (Chủ tịch Hội đồng Trung ương thẩm định và phân loại phim truyện - Hội đồng duyệt phim Quốc gia, nguyên Hiệu trưởng Trường Đại học Sân khấu - Điện ảnh Hà Nội) khẳng định, Thủ đô ngàn năm văn hiến rất cần mô hình quỹ hỗ trợ văn hóa. Các tác phẩm điện ảnh cũng là di sản văn hóa vô giá, rất cần được quan tâm giữ gìn, bảo vệ. Điện ảnh là tấm gương phản chiếu những biến động, sự đổi thay, những vẻ đẹp tiềm ẩn của con người. Bởi thế, cần làm sao đó để điện ảnh Hà Nội có nhiều phim hay, có giá trị nhân văn sâu sắc, đó cũng là sự đầu tư cần thiết cho phát triển văn hóa.

“Có Quỹ bảo tồn di sản và phát triển văn hóa Thủ đô cũng có nghĩa chúng ta có thêm điều kiện để làm tốt phần việc này. Di sản văn hóa được giữ gìn, bảo vệ, được

Khai mạc Ngày hội Di sản Văn hóa Việt Nam.

Lễ hội Cổ Loa.

Giới thiệu với du khách về Hoàng Thành Thăng Long

“

Có Quý bảo tồn di sản và phát triển văn hóa Thủ đô cũng có nghĩa chúng ta có thêm điều kiện để làm tốt phần việc này. Di sản văn hóa được giữ gìn, bảo vệ, được quảng bá sẽ góp phần to lớn làm lan tỏa giá trị văn hóa Việt Nam, làm giàu có đời sống tinh thần của con người Việt Nam.

GS.TS Trần Thanh Hiệp

Thừa Thiên - Huế). Ở nước ngoài, các quỹ văn hóa được thành lập ở nhiều quốc gia, nhiều bang, thành phố.

“Chắc chắn nhiều người đều biết đến Quỹ bảo tồn văn hóa của Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ, đã hỗ trợ chúng ta trong suốt 20 năm qua với 16 dự án bảo tồn được thực hiện và Việt Nam chỉ là một trong các quốc gia được hưởng lợi từ quỹ này. Tại Điều 10 của Luật Di sản văn hóa quy định: “Mọi tổ chức và cá nhân có trách nhiệm bảo vệ, phát huy giá trị di sản văn hóa”, nhưng bảo vệ bằng các nào thì chưa có hướng dẫn cụ thể”. Bà Đoàn Thị Tố Uyên cho rằng, việc giới thiệu cho các em học sinh về mục đích thành lập Quỹ hỗ trợ văn hóa Thủ đô và giáo dục ý thức tiết kiệm tiền để đóng góp vào quỹ là biện pháp cụ thể và đơn giản nhất.

Còn theo Tiến sĩ Nguyễn Anh Thư (Đại học Văn hóa Hà Nội), việc thành lập Quỹ Bảo

Du khách nước ngoài hào hứng với nghệ thuật múa rối nước của Việt Nam.

Lễ hội làng Mọc, quận Thanh Xuân, Hà Nội.

Lễ hội Văn hóa dân gian trong đời sống đương đại tại Vườn hoa tượng đài Lý Thái Tổ.

quảng bá sẽ góp phần to lớn làm lan tỏa giá trị văn hóa Việt Nam, làm giàu có đời sống tinh thần của con người Việt Nam”, ông Hiệp nói.

Cũng theo ông Hiệp, mỗi mô hình quỹ hỗ trợ văn hóa nói chung đều phải đảm bảo hai yếu tố, đó là có nguồn lực và phương thức vận hành chuyên nghiệp. “Tôi thấy dự thảo đã xác định mục đích, nhiệm vụ của Quỹ. Vấn đề còn lại làm thế nào để Quỹ hoạt động hiệu quả. Muốn thế thì cơ chế hoạt động cần được xây dựng một cách khoa học, trong đó cần chú trọng bảo đảm công khai, minh bạch. Không chỉ cơ chế hoạt động cần công khai, minh bạch mà cả tiêu chí lựa chọn sự tài trợ, hỗ trợ, sự đầu tư cho các chương trình, dự án, hoạt động giáo dục, quảng bá và sáng tạo cũng cần được công khai minh bạch như vậy”, ông Hiệp nhấn mạnh.

“Cứu” di sản trong trường hợp khẩn cấp

Góp ý vào dự thảo Luật Thủ đô (sửa đổi), bà Đoàn Thị Tố Uyên (Trưởng khoa Khoa

Pháp luật hành chính - Nhà nước, Đại học Luật Hà Nội) cho biết, việc thành lập quỹ không phải chưa từng có tiền lệ. Trước đây, tỉnh Thừa Thiên - Huế đã được Quốc hội cho phép thành lập Quỹ bảo tồn di sản Huế để bổ sung nguồn lực cho hoạt động trùng tu, bảo tồn di sản văn hóa trên địa bàn tỉnh (trong Nghị quyết thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc thù phát triển

tôn di sản và phát triển văn hóa Thủ đô mang ý nghĩa vô cùng quan trọng đối với công cuộc bảo tồn di sản văn hóa ở Hà Nội hiện nay. Gần 6.000 di tích lịch sử, văn hóa phân bố đậm đặc trên địa bàn, hàng năm cần nguồn lực đầu tư rất lớn để trùng tu, tu bổ, bảo tồn và phát huy giá trị, trong khi nguồn vốn hỗ trợ từ ngân sách Nhà nước chỉ đáp ứng được một phần nhỏ so với nhu cầu thực tiễn. Quỹ Bảo tồn di sản và phát triển văn hóa Thủ đô ra đời sẽ giúp huy động được các nguồn lực xã hội hóa từ cộng đồng tham gia vào quá trình trên. Quỹ cũng sẽ đóng vai trò quan trọng trong những trường hợp đặc biệt, khi cần có phương án “cứu” di sản thoát khỏi tình trạng khẩn cấp...

Sau 5 năm gia nhập Mạng lưới các Thành phố sáng tạo của UNESCO (năm 2019), Hà Nội đã đạt được thành công bước đầu trong việc hình

thành, phát triển các không gian sáng tạo, tiêu biểu như không gian đi bộ khu vực hồ Hoàn Kiếm và phụ cận, không gian bích họa Phùng Hưng, phố đi bộ Thành cổ Sơn Tây (thị xã Sơn Tây), Lễ hội thiết kế sáng tạo Hà Nội... Để Quỹ Bảo tồn di sản và phát triển văn hóa Thủ đô hoạt động có hiệu quả thì cần có sự hướng dẫn cụ thể của cơ quan quản lý về nguyên tắc hỗ trợ, cách thức hỗ trợ, tiếp nhận hỗ trợ và thanh quyết toán các khoản hỗ trợ cho quỹ từ các nguồn vốn khác nhau (vốn ngân sách, tiền tài trợ của các tổ chức, cá nhân trong và ngoài nước, các nguồn thu hợp pháp khác...). Đây là cơ sở để khi ra đời, đi vào hoạt động, quỹ sẽ tiếp nhận được các nguồn hỗ trợ và triển khai thực hiện hiệu quả nhiệm vụ bảo tồn di sản văn hóa, phát huy truyền thống và khả năng sáng tạo của Thủ đô trong xu thế hội nhập và phát triển. ●

Mang sắc màu mới đến

◉ HẢI THANH

Trải qua hàng nghìn năm dựng nước và giữ nước, sông Hồng như chứng nhân lịch sử đã chứng kiến một dân tộc cần cù lao động, vượt khó trong lũ lụt và chuyển mình mạnh mẽ ngày hôm nay.

Trong các đồ án quy hoạch chung của Thủ đô qua các thời kỳ, sông Hồng và các không gian bãi bồi được xác định là không gian xanh sinh thái đậm quan trọng của Thủ đô, là di sản thiên nhiên, trực cảnh quan thiên nhiên, trực giao thông đường thủy quan trọng kết nối khu vực nội đô cũ với các khu vực mới phát triển.

Sang đến năm 2024 là tròn 5 năm tham gia Mạng lưới các Thành phố sáng tạo của UNESCO (từ năm 2019). Thành phố Hà Nội đã phê duyệt quy hoạch phân khu đô thị sông Hồng. Đây là giai đoạn mới để phát triển sông Hồng thành trực cảnh quan quan trọng, đặc biệt là khu vực bãi giữa sông Hồng, tạo lập không gian văn hóa sáng tạo và phát triển kinh tế xã hội của thành phố, hứa hẹn thành phố sẽ có thêm một công viên mang tầm vóc mới.

Bước chuyển thay đổi diện mạo Thủ đô

Tại hội thảo Công viên văn hóa đa chức năng tại khu vực bãi nổi và bãi giữa ven sông Hồng trong khuôn khổ Lễ hội Thiết kế sáng tạo Hà Nội năm 2023, ông Tạ Nam Chiến, Chủ tịch UBND quận Ba Đình cho rằng, ý tưởng cải tạo, xây dựng khu vực bãi giữa, bờ sông thành công viên văn hóa là cơ hội để lấy lại những giá trị

đã bị mai một của sông Hồng, trả lại những gì mà cuộc sống lịch sử đã lấy đi của dòng sông lịch sử. Hội thảo đã thu hút sự quan tâm của đông đảo các chuyên gia, kiến trúc sư, nhà khoa học cũng như các cơ quan quản lý. Nhiều ý kiến tham góp có giá trị cao thể hiện sự quan tâm, tình yêu với Hà Nội, sông Hồng của dư luận xã hội, từ đó sớm hiện thực hóa "giấc mơ sông Hồng".

Theo đó, Bãi giữa sông Hồng có diện tích khoảng 307ha trải dài qua địa phận của 4 quận. Trong đó, quận Hoàn Kiếm có 23 ha, quận

Long Biên có 180,2 ha, Tây Hồ: 90,7 ha và Ba Đình có 13,1ha. Quá trình đô thị hóa của Thủ đô Hà Nội diễn ra nhanh chóng khiến không gian sống ngày càng bị thu hẹp. Người dân thiếu địa điểm vui chơi, giải trí. Trong khi đó, hàng trăm hecta bãi giữa sông Hồng được sử dụng để trồng hoa màu, nhiều diện tích bị bỏ hoang gây ra sự lãng phí lớn.

Việc khai thác, phát huy giá trị không gian, cảnh quan bãi nổi sông Hồng đã được đặt ra từ lâu, nhưng do rào cản về pháp lý, đặc biệt là các quy định về Luật Đê điều mà bị

chậm lại. Nay Quy hoạch phân khu đô thị sông Hồng đã được UBND thành phố phê duyệt, ý tưởng khai thác bãi giữa sông Hồng tiếp tục được nghiên cứu cụ thể và rõ ràng hơn.

Đánh giá về tiềm năng, lợi thế của khu vực bãi nổi sông Hồng, kiến trúc sư Nguyễn Bá Nguyên - Phó Giám đốc Sở Quy hoạch Kiến trúc Hà Nội khẳng định, mặc dù sông Hồng chảy qua Hà Nội chỉ là đoạn ngắn so với chiều dài toàn tuyến nhưng đóng góp rất lớn đối với sự hình thành yếu tố cảnh quan và là nét văn hóa đặc trưng của Thủ đô.

Bãi giữa sông Hồng như "viên ngọc sinh thái" giữa Thủ đô, từ bao lâu nay, nơi đây trở thành vườn sinh thái của nhiều loài chim cư trú. Tổ hợp cảnh quan cầu Long Biên, bãi giữa sông Hồng trong khung cảnh bình minh và hoàng hôn đã trở thành biểu tượng đặc trưng của thành phố Hà Nội. TS KTS Phan Đăng Sơn, Chủ tịch Hội Kiến trúc sư Việt Nam đề xuất, cần tổ chức cảnh quan binh dị, mang hơi thở làng giàu bản sắc và giàu tính chất sinh thái bản địa; tổ chức tiểu cảnh đều khắp.

Bãi giữa nên hướng về quy hoạch sinh thái nông nghiệp công nghệ cao với kết nối đặc sắc vùng miền.

Hướng về quy hoạch sinh thái nông nghiệp công nghệ cao

KTS Trần Ngọc Chính, Chủ tịch Hội Quy hoạch và Phát triển đô thị Việt Nam nhận định: "Việc nghiên cứu, cải tạo bãi giữa, bãi bồi sông Hồng thành công viên văn hóa du lịch của Thủ đô là giải pháp mang tính đột phá nhằm khai thác hiệu quả quỹ đất và lợi thế tiềm năng, vẻ đẹp tự nhiên của bãi giữa sông Hồng, tạo không gian mở, xanh, đáp ứng nhu cầu vui chơi và thể thao, tham quan du lịch hấp dẫn du khách, giải quyết bài toán thiếu các không gian công cộng, nhất là không gian văn hóa, sáng tạo, vui chơi, giải trí, nghỉ ngơi và triển lãm nghệ thuật của người dân Thủ đô. Đây sẽ là điểm tựa để đưa con sông Hồng chảy giữa lòng Hà Nội, trở thành trực không gian xanh, có sức hấp dẫn không chỉ nằm trong phạm vi hai bên sông mà còn có tính lan tỏa, tạo động lực

bãi giữa sông Hồng

Ảnh quang cảnh bãi giữa sông Hồng.

phát triển cho cả vùng Thủ đô và TP Hà Nội. Đặc biệt, việc xây dựng không gian này sẽ cải thiện vệ sinh môi trường, tăng tỷ lệ không gian xanh cho khu vực nội đô lịch sử.

Cũng theo KTS Trần Ngọc Chính, khi quy hoạch công viên văn hóa cảnh quan ở khu vực bãi giữa sông Hồng cần đặc biệt quan tâm đến việc kết nối các yếu tố cốt lõi như thiên nhiên, văn hóa và cộng đồng xã hội vì

không chỉ mang thiên nhiên đến cho việc thư giãn và rèn luyện sức khỏe mà còn là nơi cho các hoạt động văn hóa, giao lưu xã hội. Việc quy hoạch và thiết kế công viên tốt không chỉ giúp tăng cường chất lượng sống trong đô thị mà còn giúp cho đô thị trở nên bền vững hơn. Hơn nữa, cần phải quan tâm đến tác động của một khu đô thị tới môi trường nhất là sức chịu tải của bãi

“

Việc nghiên cứu, cải tạo bãi giữa, bãi bồi sông Hồng thành công viên văn hóa du lịch của Thủ đô là giải pháp mang tính đột phá nhằm khai thác hiệu quả quỹ đất và lợi thế tiềm năng, vẻ đẹp tự nhiên của bãi giữa sông Hồng, tạo không gian mở, xanh, đáp ứng nhu cầu vui chơi và thể thao, tham quan du lịch hấp dẫn du khách, giải quyết bài toán thiếu các không gian công cộng, nhất là không gian văn hóa, sáng tạo, vui chơi, giải trí, nghỉ ngơi và triển lãm nghệ thuật của người dân Thủ đô.

KTS Trần Ngọc Chính

bồi khi nơi đây trở thành địa điểm văn hóa, trung tâm vui chơi giải trí.

Ông Phạm Tuấn Long, Chủ tịch UBND quận Hoàn Kiếm cho biết, với vị trí là

trung tâm của khu vực, quận Hoàn Kiếm nằm ở phía Nam khu vực bãi giữa. Bãi giữa sông Hồng là quỹ đất đáng quý mà thiên nhiên ban tặng cho Thủ đô tương phản với không gian chật hẹp của khu vực nội thị. Đây là cơ hội, điều kiện để khai thác tốt nhất hiện trạng, cảnh quan, tăng khả năng tiếp cận của sông Hồng với nội đô, đáp ứng nhu cầu vui chơi giải trí của người dân. Hoàn Kiếm và ba quận đang nghiên cứu, từ đó thống nhất không phát triển đô thị mà khai thác lợi thế từ mặt nước, cảnh quan phục vụ cho hoạt động cộng đồng, khai thác giá trị lịch sử, văn hóa bề dày dọc sông Hồng.

Bên cạnh việc quản lý, khai thác hiệu quả không gian công cộng khu vực bãi giữa sông Hồng, theo ông Long, vấn đề đặt ra là quản lý,

khai thác hiệu quả đúng mục tiêu, làm tốt công tác vệ sinh môi trường, trật tự xây dựng, không để xảy ra lấn chiếm đất công khu vực này.

Ông Nguyễn Mạnh Hà, Chủ tịch UBND quận Long Biên nói thêm, công viên đa chức năng thuộc khu vực bãi giữa sông Hồng là điểm nhấn của trục cảnh quan sông Hồng, chúng ta cần xác định rõ cầu Long Biên là thông số quan trọng và tất yếu, cần phải bảo tồn, phát huy giá trị lịch sử của cây cầu để tạo sự kết nối trong trục cảnh quan.

Theo nhiều kiến trúc sư, để từng bước hiện thực hóa định hướng xây dựng Công viên văn hóa cảnh quan bãi giữa sông Hồng, trước hết thành phố Hà Nội cần nghiên cứu lập đề án, quy hoạch chi tiết bãi giữa sông Hồng thành công viên văn hóa đa chức năng. Bên cạnh đó, cần quy hoạch các tuyến đường giao thông kết nối từ nội đô và từ thành phố phía Bắc, xây dựng các

quảng trường, đài vọng cảnh để tận dụng các không gian khoáng đạt của cảnh quan bầu trời, mặt nước, xây dựng các công trình tiện ích phục vụ nhu cầu nghỉ ngơi, tham quan của người dân và du khách.

Bên cạnh đó, có 5 nội dung cần tập trung. Đó là quy hoạch và kiểm soát không gian; Thiết lập cơ chế, chính sách phục vụ cho quản lý sau quy hoạch; Quy trình thực hiện theo giai đoạn. Huy động nguồn lực, thu hút đầu tư; Thực hiện quy chế quản lý, vận hành, duy tu, duy trì. Không chỉ vậy, nguyên tắc thiết kế chủ đạo là phải hạn chế tối đa bê tông hóa, quy hoạch cảnh quan thích ứng thủy văn của sông Hồng, kiến trúc thích ứng, lắp ghép linh hoạt, thân thiện môi trường; Cần phát triển những tổ hợp kiến trúc điểm nhấn dọc sông Hồng. ●

“Muốn nấu được món ngon phải hiểu rõ văn hoá địa phương”

◉ MAI HƯƠNG

Là bếp trưởng điều hành chuỗi nhà hàng ẩm thực khá nổi tiếng tại TP Đà Lạt, Lâm Đồng, bếp trưởng Thanh Điền luôn cố gắng đưa những nét ẩm thực đặc trưng của Đà Lạt truyền lại cho thế hệ sau.

Anh vừa xuất sắc đoạt giải thưởng tại cuộc thi The Culinary Worldcup Malaysia 2023. Không chỉ chứng minh tay nghề trên trường quốc tế, bếp trưởng Thanh Điền còn là một đầu bếp tâm huyết với ẩm thực Đà Lạt. Ngày Nay đã có cuộc trò chuyện với đầu bếp Thanh Điền để hiểu rõ hơn công việc anh đang làm.

Sáng tạo ẩm thực là một việc không dễ dàng

Anh có thể chia sẻ bí quyết để nấu những món ăn ngon ở Đà Lạt? Những món ngon do anh nấu là từ công thức truyền lại hay có sự sáng tạo riêng?

- Tôi cho rằng, sáng tạo là một việc giúp thúc đẩy sự

phát triển của ẩm thực. Tuy nhiên, sáng tạo ẩm thực là một việc không dễ dàng, từ hương vị, giá trị dinh dưỡng, nguyên liệu đặc thù vùng miền... phải hợp và đúng nhu cầu và mục đích, phải được thực khách đón nhận và công nhận nó là một sản phẩm tốt. Người đầu bếp phải nắm vững những kiến thức, cũng như hương vị, cách chế biến, cách bảo quản, cách vận hành, để không xảy ra những vấn đề ngộ độc thực phẩm hoặc những trường hợp xấu khác.

Đà Lạt là vùng đất hội tụ nhiều cư dân ba miền Bắc - Trung - Nam đến sinh sống và đã tạo nên những nét ẩm thực đa dạng và độc đáo với nhiều món ăn vừa quen vừa lạ, ẩm thực Đà Lạt có sự pha trộn độc đáo giữa ẩm thực của các vùng miền trong cả nước.

Chính vì thế, muốn nấu được những món ngon ở Đà Lạt cần hiểu rõ văn hoá của các vùng miền trong cả

nước. Từ đó cho ra những món ăn của người dân phố núi cũng trở nên phong phú và đa dạng hơn.

Vậy việc am hiểu sâu sắc về nguồn gốc và bản sắc văn hóa của các món ăn Đà Lạt có khó khăn gì đối với anh?

- Hiện nay, ẩm thực đang phát triển rất nhanh và không ngừng nâng cấp, sáng tạo để có những sản phẩm tốt nhất cho khách hàng, nhưng để vận hành và được thực khách đón nhận sản phẩm thì cần phải hiểu được hương vị

vùng miền gia giảm khẩu vị cho phù hợp với vùng miền đó.

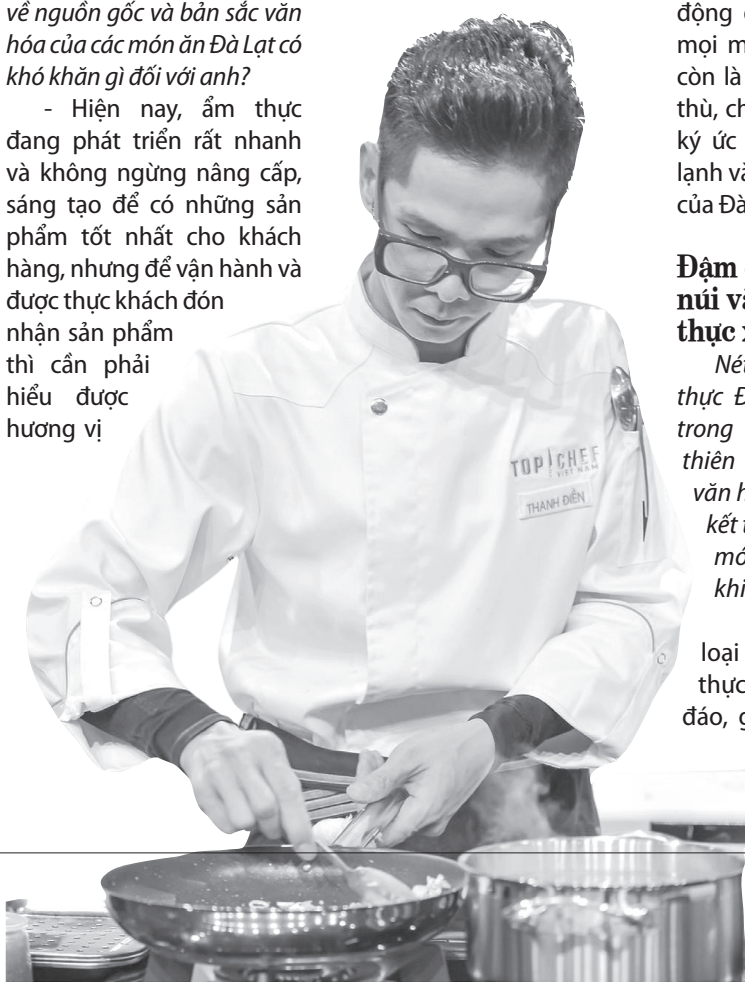
Theo góc nhìn của riêng tôi, như hiện nay thì ẩm

thực Đà Lạt đang du nhập rất nhiều hương vị, hòa trộn của rất nhiều các vị vì đây là vùng đất du lịch nên các nhà hàng, hàng quán đã chủ động đa dạng các món từ mọi miền đất nước! Không còn là bản sắc riêng và đặc thù, chỉ còn đọng lại những ký ức xưa, cái cảm giác se lạnh và không gian là thế lợi của Đà Lạt.

Đậm đà lẩu rau phố núi và xu hướng ẩm thực xanh lên ngôi

Nét đặc trưng của ẩm thực Đà Lạt đã chứa đựng trong đó sự mát lạnh của thiên nhiên cũng như nét văn hóa truyền thống được kết tinh và thể hiện ở từng món ăn. Món ăn nào khiến anh tâm đắc nhất?

- Đà Lạt phát triển loại hình du lịch ẩm thực dựa trên yếu tố độc đáo, giá trị riêng biệt của địa phương để mang lại cho du khách những trải

nghiệm đáng nhớ. Đối với tôi, ẩm thực của TP Đà Lạt mang tính chất đặc thù là nguyên liệu, như rau củ, hoa, cá tầm, hồng giòn, dâu tây, atiso... Vì tính chất thổ nhưỡng đất đai và khí hậu. Còn món ăn, tôi vẫn tâm đắc các món ăn như, rau salad trộn, cá tầm, các món atiso hầm!

Để đáp ứng nhu cầu của khách du lịch, trong những năm gần đây Đà Lạt có nhiều nhà hàng ẩm thực chuyên phục vụ các món ăn đặc trưng. Trong đó có món lẩu rau phổ núi và được xem là món ăn thể hiện ưu thế của xứ sở rau Đà Lạt. Người Đà Lạt vẫn thường chuẩn bị món ăn này, đi kèm với nhiều loại rau xanh, từ xà lách xoong, cải thìa, cải thảo, cải cúc, pó xôi...

Xu hướng ẩm thực xanh có nguồn gốc thực vật và thiên nhiên đang dịch chuyển. Vậy theo anh, làm thế nào để nâng tầm vị thế cho sản phẩm ẩm thực từ rau củ - quả xanh Đà Lạt?

- Nhiều thực khách thừa nhận, ăn rau tại Đà Lạt mang hương vị khác hẳn so với rau ở nơi khác bởi độ tươi, giòn, có vị ngọt và dần dần trở thành thói quen trong bữa ăn của du khách không thể thiếu rau, củ, quả tươi. Đây chính là điều hấp dẫn với khách du lịch khi đến thành phố của rau và hoa.

Đến Đà Lạt thì thực khách đa phần rất muốn thưởng thức các món rau củ quả tươi. Với salad, nếu như chỉ trộn với các loại sốt đơn thuần thì ai cũng có thể tự làm tại nhà, nên tôi đã chế biến một loại sốt đặc biệt mà thực khách thử một lần chắc chắn sẽ quay lại.

Thật ra, rau củ quả Đà Lạt mang tính chất tươi ngon, việc vận hành nguyên liệu tươi ngon vào các món ăn cũng đã nâng tầm cho ẩm thực! Và bên cạnh đó phải xây dựng được câu chuyện cho từng sản phẩm.

“ Để có tên trên bản đồ ẩm thực với tư cách là món ăn của Đà Lạt, theo tôi, mỗi món ăn phải thể hiện rõ nguồn gốc, xuất xứ, cách chế biến, nét khác biệt có tính sáng tạo. Tôi cho rằng cần làm và phải thật chín chu, từ những những góc cạnh nhỏ nhất, từ những nông trại, từ những trải nghiệm thực tế.

Xây dựng câu chuyện cho ẩm thực một cách chín chu nhất

Du khách khi thưởng thức ẩm thực ở một điểm đến, họ sẽ muốn tìm hiểu văn hóa truyền thống ở điểm đến ấy, nét tinh hoa được bảo tồn, sự sáng tạo của đầu bếp địa phương. Vậy làm sao để gây được ấn tượng với du khách khi đến Đà Lạt qua

những món ăn đậm chất địa phương?

- Tôi nghĩ là nâng tầm bằng cách xây dựng câu chuyện cho sản phẩm mình bán ra và cách phục vụ cho khách hàng cảm thấy nơi đây có sản phẩm tốt, nguyên liệu tốt. Con người Đà Lạt lúc nào cũng giữ được sự bình thản, lịch sự mà cũng vô cùng thân thiện. Cũng nhờ đó mà các cách chế biến hay thưởng thức món ăn, cách thiết kế các không gian ẩm thực hay bài trí món ăn cũng đem lại một “chất riêng” hiếm gặp.

Để có tên trên bản đồ ẩm thực với tư cách là món ăn của Đà Lạt, theo tôi, mỗi món ăn phải thể hiện rõ nguồn gốc, xuất xứ, cách chế biến, nét khác biệt có tính sáng tạo. Tôi cho rằng cần làm và phải thật chín chu, từ những những góc cạnh nhỏ nhất, từ những

nông trại, từ những trải nghiệm thực tế.

Tính cạnh tranh ngày càng gay gắt đòi hỏi những người làm ẩm thực ở Đà Lạt phải xác định hướng đi, lập kế hoạch rõ ràng, phát triển toàn diện hệ thống. Trong thời gian tới, anh có những kế hoạch nào để phát triển công việc của mình?

- Với tôi thì cần phải truyền tải đúng cho thế hệ trẻ sau này. Về tư duy ngành nghề, nguyên tắc, giao tiếp, thái độ... Tôi luôn cập nhật và học hỏi những cách quản lý cũng như các kỹ thuật chế biến, bảo quản, quản lý của các nước phát triển trên thế giới, để áp dụng cho hệ thống của mình càng ngày chín chu hơn. ●

MẸO VẬT

● **Dùng rượu lau bóng sàn gỗ.** Nhiều ngôi nhà, nhất là những ngôi nhà tại thành thị rất ưa chuộng sử dụng sàn gỗ bởi sàn gỗ trông đẹp, tạo nhà lại không kém phần sang trọng. Khi sàn gỗ bị dơ bẩn, đối với vết bẩn là hoa quả, sữa, kem, bia, rượu, cà phê, trà, nước hoa quả và các thức uống khác, bạn nên sử dụng chất lau sàn thông thường để làm sạch. Còn nếu vết bẩn là xi đánh giày, dầu, nhựa đường, vết mài của giày dép... hãy dùng rượu trắng để làm sạch. Tương tự, vết bẩn là mực, keo khô, máu... thì dùng rượu hoặc cồn pha methyrate sẽ đánh tan vết bẩn.

● **Dùng kem đánh răng vệ sinh tủ lạnh sau Tết.** Là nơi cất chứa hàng loạt đồ ăn cho gia đình, tủ lạnh chính là một trong những vị trí cần được vệ sinh sạch sẽ sau Tết. Trước hết, hãy tiến hành bỏ hết tất cả những gì có trong tủ lạnh để phân loại thức ăn cần bỏ đi và có thể tiếp tục sử dụng. Sau đó, đương nhiên là bạn sẽ cần tới chất tẩy rửa để “đánh bay” vết bẩn còn bám lại trong tủ lạnh. Bạn có thể dùng kem đánh răng và chiếc khăn mềm để lau sạch; hoặc giấm và các loại nước tẩy rửa chuyên dụng tùy ý muốn. Thực hiện vệ sinh tủ lạnh càng sớm, bạn sẽ càng dễ làm sạch và loại bỏ được những thứ không sử dụng tới.

● **Lau cửa kính bằng nước ngọt.** Theo TS Trần Hồng Côn, khoa Hóa học (ĐH Khoa học Tự nhiên – ĐHQG Hà Nội), trong các loại nước ngọt có chứa thành phần carbon dioxide, có thêm bọt khí và có tính axit nên sẽ có tác động như chanh. Chính vì có tác động tương tự như chanh nên có thể tận dụng để làm sạch gương, kính, các vật dụng kính trong nhà. Ngoài ra, bạn cũng có thể dùng muối lau cửa kính. Chỉ cần cho muối vào trong một miếng vải mỏng và bọc lại rồi lau nhẹ nhàng lên mặt kính. Sau đó, lau sạch lại bằng khăn ướt là mặt kính sẽ sáng bóng trở lại ngay.

PV

Băng biển Nam Cực đạt mức thấp báo động suốt ba năm liên tiếp

○ PHƯƠNG LY (theo Live Science)

Phạm vi băng biển quanh Nam Cực đã giảm xuống dưới 2 triệu kilomet vuông trong năm thứ ba liên tiếp.

Theo các nhà khoa học tại Trung tâm Dữ liệu Băng Tuyết Quốc gia, Đại học Colorado, phạm vi băng biển nằm xung quanh lục địa phía Nam đạt mức tối thiểu là 1,99 triệu km² vào ngày 20/2. Con số này gần liền với năm 2022 ở mức độ thấp thứ hai trong lịch sử 46 năm với cùng những quan sát như trên. Và diện tích này chỉ rộng hơn 200.000 km² so với mức thấp nhất từ trước đến nay là 1,79 triệu km² – mức được đo đạc vào ngày 21/2/2023.

Đối với các nhà khoa học theo dõi Nam Cực, đây là những dấu hiệu đáng lo ngại cho thấy phạm vi băng biển – yếu tố quan trọng trong việc duy trì điều kiện khí hậu ổn định trên toàn cầu đã thực sự thay đổi, dẫn đến nhiều nguy cơ đe dọa môi trường sống của con người. “Trước đây, chưa từng có điều gì nguy cấp xảy ra giống như năm 2023 trong hồ sơ quan sát. Diện tích băng biển thấp đến mức không thể tin được”, Ariaan Purich, nhà nghiên cứu khí hậu Nam Cực thuộc Đại học Monash ở Úc cho biết.

“

Nếu Nam Cực ngừng làm mát hành tinh và bắt đầu nóng lên, hậu quả dễ nhận thấy nhất là tất cả chúng ta sẽ thấy Trái Đất nóng lên nhanh chóng... Đó là một vấn đề cấp bách mà chúng ta phải giải quyết cho tương lai. Không chỉ tương lai của chúng ta mà còn của con cái chúng ta và những thế hệ sau này.

Nhà nghiên cứu Martin Siegert

Kể từ khi các vệ tinh bắt đầu theo dõi băng biển ở Nam Cực vào năm 1978, phạm vi băng biển thường dao động giữa mức tối thiểu tương đối ổn định vào mùa hè và mức tối đa vào mùa đông. Băng biển có nhiều chức năng khác nhau: cung cấp nơi ở ổn định cho chim cánh cụt hoàng đế (*Aptenodytes forsteri*) để nuôi con non; che chắn các dòng sông băng để bị tổn thương khỏi tình trạng nước biển ấm lên; phản chiếu một số tia nắng trở lại không gian; và vận chuyển chất dinh dưỡng, oxy và carbon dioxide qua các dòng hải lưu toàn cầu, nuôi dưỡng sinh vật biển.

Nhưng trong những năm gần đây, các nhà khoa học đã chứng kiến sự thay đổi đáng kinh ngạc về phạm vi băng biển. Một mức thấp kỷ lục vào năm 2016 được theo dõi sát sao, tiếp tục vấp phải mức thấp kỷ lục khác vào năm 2022 và sau đó là mức thấp thứ ba vào năm 2023.

Khi mùa đông tràn xuống lục địa vào tháng 3 năm 2023 (thời kỳ băng biển thường phục hồi với tốc độ nhanh chóng), các nhà khoa học đã quan sát thấy mức thấp chưa từng thấy trong sáu tháng liên tiếp. Vào thời điểm cao điểm của mùa đông (nghĩa là vào tháng 7), Nam Cực đã không

được bổ sung thêm bất cứ khối lượng băng biển nào.

Số lượng tối thiểu kỷ lục đã khiến các nhà khoa học cho rằng Nam Cực có thể chuyển sang trạng thái thấp hơn, trong đó mùa hè trong tương lai sẽ trôi qua mà không có băng bảo vệ thêm băng của lục địa này khỏi nước biển. Sau khi nhận thấy sự thay đổi đáng lo ngại này, các nhà khoa học đã kêu gọi giám sát kĩ càng hơn lục địa này; tăng kinh phí cho nghiên cứu hợp tác; và cắt giảm khẩn cấp lượng phát thải khí nhà kính.

“Nếu Nam Cực ngừng làm mát hành tinh và bắt đầu nóng lên, hậu quả dễ nhận thấy nhất là tất cả chúng ta sẽ thấy trái đất nóng lên nhanh chóng. Và hầu như không thể ngăn chặn được một khi quá trình đó bắt đầu, cũng rất khó để khắc phục tình trạng này. Đó là một vấn đề cấp bách mà chúng ta phải giải quyết cho tương lai. Không chỉ tương lai của chúng ta mà còn của con cái chúng ta và những thế hệ sau này”, nhà nghiên cứu Martin Siegert khẳng định. ●

Cuối tháng 2/2024, Bộ Y tế đã đăng tải dự thảo Tờ trình đề nghị xây dựng Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Bảo hiểm y tế (BHYT) để lấy ý kiến đóng góp.

Ảnh minh họa.

Trong dự thảo, Bộ Y tế đề nghị điều chỉnh các quy định về BHYT có liên quan theo cấp chuyên môn kỹ thuật khám bệnh, chữa bệnh và phát huy vai trò của y tế cơ sở trong chăm sóc sức khỏe ban đầu và khám bệnh, chữa bệnh BHYT.

Theo quy định của Luật Khám bệnh, chữa bệnh 2023, bốn tuyến chuyên môn kỹ thuật đã được chuyển đổi thành ba cấp chuyên môn kỹ thuật. Để thống nhất với luật này, dự thảo quy định, về cấp chuyên môn khám bệnh, chữa bệnh BHYT sẽ thực hiện theo pháp luật về khám bệnh chữa bệnh gồm ba cấp: ban đầu, cơ bản, chuyên sâu. Mỗi cơ sở sẽ được chấm điểm để xếp cấp chuyên môn kỹ thuật.

Theo đó, trường hợp người bệnh tự đi khám bệnh, chữa bệnh trái tuyến sẽ được quỹ BHYT thanh toán 100% tại cơ sở thuộc cấp khám bệnh, chữa bệnh ban đầu, phòng khám đa

Đề xuất giảm chi trả khi người bệnh khám, chữa bệnh trái tuyến vượt cấp

○ HẠ TRÌ

khoa khu vực có giường bệnh, trung tâm y tế huyện, quận, thị xã, thành phố có giường bệnh, bệnh viện huyện và một số cơ sở khám bệnh, chữa bệnh tư nhân tương đương bệnh viện huyện theo quy định của Bộ Y tế.

Dự thảo điều chỉnh giảm tỉ lệ chi trả BHYT cho điều trị nội trú, tăng chi trả điều trị ngoại trú đối với các trường hợp trái

tuyến tại cấp chuyên sâu và một số cơ sở thuộc cấp chăm sóc cơ bản.

Cụ thể, quỹ BHYT thanh toán 60% chi phí điều trị nội trú, 40% chi phí điều trị ngoại trú đối với trường hợp khám bệnh, chữa bệnh tại cơ sở khám bệnh, chữa bệnh thuộc cấp cơ bản (trừ các cơ sở thuộc cấp ban đầu, y tế cơ sở); 40%

chi phí điều trị nội trú và không thanh toán chi phí khám bệnh, chữa bệnh ngoại trú tại cơ sở khám bệnh, chữa bệnh thuộc cấp chuyên sâu.

Quy định này, theo Bộ Y tế nhằm khắc phục các bất cập thông tuyến tỉnh hiện hành, khuyến khích người dân điều trị tại cấp cơ bản và đồng bộ với Luật Khám bệnh, chữa bệnh

năm 2023. Tuy nhiên, Bộ Y tế cũng chỉ ra, với phương án đề xuất trên, Nhà nước có thể phải giải quyết dư luận xã hội liên quan đến giảm quyền lợi cho người bệnh vượt cấp chuyên môn khám bệnh, chữa bệnh BHYT khi giảm tỉ lệ chi trả. Tuy nhiên, nội dung này có thể tuyên truyền để người dân hiểu về lợi ích và đồng thuận. ●

Tình trạng béo phì trở thành “vấn nạn” toàn cầu

Hơn 1 tỷ người trên thế giới đang bị béo phì và đáng báo động là số người béo phì đã tăng gấp 4 lần kể từ năm 1990 đến nay. Đây là con số ước tính được nêu trong một nghiên cứu do Tổ chức Y tế thế giới (WHO) và một nhóm các nhà nghiên cứu phối hợp thực hiện.

Được công bố vài ngày trước Ngày Thế giới Phòng chống béo phì (4/3), nghiên cứu nêu bật thực trạng béo phì trở nên phổ biến ở hầu hết các quốc gia, trong đó có cả nhiều nước thu nhập thấp và trung bình trước đây phải vật lộn với tình trạng suy dinh dưỡng. Nghiên cứu cũng chỉ rõ thực tế trẻ vị thành niên và trẻ em là nhóm người có tỷ lệ người béo phì gia tăng nhanh hơn nhóm người trưởng thành.

Để có được con số ước tính 1 tỷ nêu trên, các nhà nghiên cứu đã phân tích số đo cân nặng

và chiều cao của hơn 220 triệu người ở hơn 190 quốc gia. Họ ước tính rằng 504 triệu phụ nữ trưởng thành và 374 triệu nam giới bị béo phì vào năm 2022. Nghiên cứu cho biết tỷ lệ béo phì ở nam giới đã tăng gần gấp ba lần (14%) kể từ năm 1990 và tăng hơn gấp đôi ở nữ giới (18,5%). Theo nghiên cứu, khoảng 159 triệu trẻ em và thanh thiếu niên phải sống chung với bệnh béo phì vào năm 2022, tăng từ khoảng 31 triệu vào năm 1990.

Điều đáng quan ngại là số người mắc béo phì mới đang gia tăng nhanh chóng. Con số biểu

Ảnh minh họa.

tượng 1 tỷ người mắc căn bệnh này từng được WHO dự báo sẽ là hiện thực của năm 2030 nhưng cốt mốc này đã đến nhanh hơn rất nhiều.

Tổng Giám đốc WHO Tedros Adhanom Ghebreyesus nhấn mạnh tầm quan trọng của việc ngăn ngừa và kiểm soát bệnh béo phì trong mọi giai đoạn phát triển của con người thông

qua chế độ ăn uống, hoạt động thể chất và chăm sóc đầy đủ khi cần thiết. Ông đặc biệt nhấn mạnh đến vai trò của sự hợp tác của khu vực tư nhân trong cuộc chiến chống “đại dịch” béo phì này, cho rằng khu vực này phải chịu trách nhiệm về những tác động sức khỏe do sản phẩm của họ gây ra. Ông nêu biện pháp cụ thể để hiện

thức hóa mục tiêu giảm tỷ lệ béo phì toàn cầu như thực hiện các biện pháp thuế đối với các sản phẩm có hàm lượng đường cao và thúc đẩy các bữa ăn lành mạnh tại trường học. Kết hợp với đó, các chuyên gia cho rằng việc sử dụng các loại thuốc điều trị bệnh tiểu đường cũng góp phần chống béo phì.

Béo phì không chỉ gây ảnh hưởng đến sinh hoạt, thẩm mỹ mà còn gây ra nhiều nguy cơ như mắc các bệnh lý về tim mạch, đái tháo đường, gan nhiễm mỡ, xơ gan, các bệnh lý cơ xương khớp, vô sinh... Béo phì và thừa cân cũng làm tăng nguy cơ tử vong hơn so với những bệnh nhân có cân nặng bình thường. Trước đó, trong đại dịch COVID-19, béo phì cũng là nguyên nhân làm gia tăng số ca tử vong.

MINH ANH

Học sinh tham gia các hoạt động tham quan trải nghiệm tại Làng Văn hoá – Du lịch các dân tộc Việt Nam.

Nhu một hướng đi mới trong giáo dục, di sản vài năm nay được sử dụng nhu tài nguyên trực quan để truyền dạy kiến thức và các kỹ năng cho học sinh. Điều này đã khơi dậy niềm hứng thú với lịch sử, văn hóa, thúc đẩy sự tham gia của học sinh vào việc bảo vệ di sản và còn có thể khai mở những tiềm năng của học sinh.

Di sản là chất liệu giáo dục phổ thông

Với mục tiêu đến năm 2025, 100% các nhà trường tổ chức giáo dục di sản văn hóa tại di tích lịch sử, di sản văn hóa địa phương ít nhất một lần mỗi năm học, ngành giáo dục Hà Nội ký kết hợp tác với nhiều đơn vị về giáo dục di sản cho học sinh.

Theo đó, tháng 11/2023, Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội đã chính thức ký thoả thuận hợp tác với Sở Văn hoá và Thể thao, Trung tâm Bảo tồn di sản Thăng Long Hà Nội và UBND các huyện Gia Lâm, Sóc Sơn và thị xã Sơn Tây về việc triển khai chương trình giáo dục di sản, tham quan học tập ngoại khoá tại các di tích lịch sử văn hoá trên địa bàn thành phố.

Đổi mới cách dạy học để lan tỏa giá trị di sản

◉ MINH ANH

Ông Trần Thế Cương, Giám đốc Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội khẳng định, Hà Nội có quy mô giáo dục lớn nhất cả nước với hơn 2.800 trường học, hơn 2,2 triệu học sinh. Nhiệm vụ giáo dục đạo đức, lối sống, giáo dục truyền thống lịch sử văn hoá cho học sinh được ngành giáo dục và cả hệ thống chính trị quan

tâm. Trên địa bàn thành phố có rất nhiều di tích lịch sử văn hoá có giá trị, là nguồn tài nguyên giáo dục quý báu trong công tác giáo dục học sinh.

Sở cũng đề nghị các phòng giáo dục và đào tạo, nhà trường tăng cường tổ chức các hoạt động trải nghiệm cho học sinh tại các di tích, khuyến khích học

sinh viết bài thu hoạch về nội dung này.

Nội dung thoả thuận hợp tác giữa các bên nhằm cung cấp cho học sinh những kiến thức lịch sử của Thăng Long - Hà Nội gắn với các hoạt động trải nghiệm thực tế tại các di tích, từng bước đưa di sản tiếp cận trường học; qua đó, góp phần tăng cường mối liên kết giữa di sản với nhà trường, nâng cao trách nhiệm của cộng đồng và thế hệ trẻ trong việc gìn giữ, bảo tồn di sản. Sở yêu cầu nội dung giáo dục theo hướng hiện đại, thiết thực, phù hợp với lứa tuổi và trình độ nhận thức của học sinh; tăng cường thực hành, vận dụng kiến thức vào thực tiễn.

Nội dung giáo dục được lựa chọn là những tri thức cơ bản, đảm bảo vừa phù hợp với chương trình giáo dục phổ thông vừa gắn với thực tiễn địa phương trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa; đề cao tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học sinh.

Trao đổi về công tác giáo dục di sản tại Bảo tàng

Hồ Chí Minh thông qua các hoạt động giáo dục, trải nghiệm, ThS Lê Thị Kỳ, Phòng Giáo dục, Bảo tàng Hồ Chí Minh khẳng định: Bảo tàng Hồ Chí Minh đang dần trở thành một trong những “trường học lịch sử” gắn bó với những người yêu lịch sử, đặc biệt là thế hệ trẻ học đường. Bảo tàng đã có sự đổi mới nội dung, hình thức, đa dạng hoá các hoạt động trải nghiệm trong các hoạt động giáo dục di sản.

Mở rộng ra nhiều môn học

Theo TS Nguyễn Xuân Trường, Vụ Giáo dục Trung học, Bộ GD&ĐT, thực tế, chúng ta mới đang sử dụng di sản trong dạy học ở trường phổ thông đối với các môn học: Lịch sử, Địa lý, Âm nhạc. Từ báo cáo đánh giá của các nhà trường, các sở GD&ĐT cho thấy, hình thức này đang thể hiện sự ưu việt và hoàn toàn có thể mở rộng vận dụng ở các môn học khác như: Sinh học, Vật lý, Hóa học, Ngữ

Các sản phẩm thu hoạch của học sinh sau giờ học.

Học sinh Hà Nội trải nghiệm hái và nhặt rau ngót.

văn, Giáo dục công dân và Mỹ thuật.

Thời gian tới, các cấp quản lý giáo dục và các nhà trường cần tiếp tục tăng cường công tác tuyên truyền nâng cao nhận thức của cán bộ quản lý giáo dục, giáo viên, học sinh và cộng đồng về vai trò, ý nghĩa của sử dụng di sản trong dạy học ở trường phổ thông.

Bộ GD&ĐT đang và sẽ tiếp tục nghiên cứu, rút kinh nghiệm về công tác chỉ đạo, xây dựng các văn bản hướng dẫn, chỉ đạo chuyên môn để tạo điều kiện thuận lợi cho giáo viên vận dụng

một cách sáng tạo việc sử dụng di sản trong dạy học. Tăng cường biên soạn và bổ sung các tài liệu, các băng đĩa, các tiết dạy minh họa để giáo viên, học sinh tham khảo trong giảng dạy học tập. Tiếp tục tổ chức tập huấn chuyên môn về phương pháp, hình thức sử dụng di sản trong dạy học. Theo đó, các sở GD&ĐT tiếp tục rà soát, rút kinh nghiệm về việc triển khai việc sử dụng di sản trong dạy học ở các trường phổ thông để từ đó có những chỉ đạo kịp thời, nhân rộng trong thời gian tới.

Các địa phương cần đa dạng hóa các hình thức tổ chức dạy học: dạy học trên lớp, dạy học tại di sản và tổ chức các hoạt động ngoại khóa, trải nghiệm sáng tạo giúp học sinh hứng thú hơn trong quá trình học tập. Gần việc sử dụng di sản trong dạy học với kiến thức thực tiễn, kiến thức liên môn nhằm phát huy năng lực học tập của học sinh. Lựa chọn và xây dựng một số chủ đề môn học hay liên môn phù hợp với việc sử dụng di sản trong dạy học. Mỗi chủ đề có thể bao gồm các kiến thức và kỹ năng

“

Con người Hà Nội văn minh không chỉ hướng tới các giá trị hiện đại, tân tiến mà còn là những con người hiểu, gìn giữ, bảo tồn và phát huy các giá trị truyền thống hướng tới phát triển kinh tế - xã hội bền vững của Thủ đô trong giai đoạn hiện nay.

ThS Hà Đỗ Quyên

của nhiều tiết học trong chương trình.

Nói thêm về vấn đề này, Thạc sĩ Hà Đỗ Quyên, giảng viên Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh cho biết, với vị thế là một kinh đô lâu đời, Thủ đô của cả nước, Hà Nội là nơi hội tụ tinh hoa của đất nước, là sự kết tinh, tỏa sáng phẩm chất Việt Nam trong mỗi con người Hà Nội. Hà Nội ngày nay đang bước vào thời kỳ công nghiệp hóa - hiện đại hóa, mở rộng giao lưu, hợp tác quốc tế. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng đó, xây dựng con người Hà Nội văn minh là yếu tố cốt lõi góp phần thực hiện thắng lợi nhiệm vụ xây dựng văn minh đô thị Hà Nội.

“Con người Hà Nội văn minh không chỉ hướng tới các giá trị hiện đại, tân tiến mà còn là những con người hiểu, gìn giữ, bảo tồn và phát huy các giá trị truyền thống hướng tới phát triển kinh tế - xã hội bền vững của Thủ đô trong giai đoạn hiện nay. Hà Nội là vùng đất

kết tinh, lưu giữ tinh hoa văn hóa của cả dân tộc. Những giá trị văn hóa đó vừa là đặc trưng riêng có của vùng đất ngàn năm văn hiến, vừa là động lực, nguồn tài nguyên vô giá để phát triển kinh tế - xã hội cho Thủ đô”, ThS Hà Đỗ Quyên nhấn mạnh.

Giáo dục di sản trong di tích, bảo tàng đã thu được một số tín hiệu tích cực, tuy nhiên, đây là hoạt động mang tính lâu dài, là cả quá trình chứ không thể “ăn xổi” một hai lần rồi thôi. Muốn việc giáo dục di sản có được hiệu quả cao hơn nữa, hình thức hấp dẫn, phong phú hơn nữa, rất cần có sự chung tay từ nhiều phía, bao gồm sự nghiên cứu đầu tư, tổ chức dài hơi của các đơn vị quản lý; tính sáng tạo, chủ động của cán bộ bảo tàng, di tích; sự phối hợp tư vấn của nhà chuyên môn văn hóa, giáo dục... từ đó góp phần tạo sự chuyển biến về ý thức và hành vi của khách tham quan, giới trẻ và học sinh về các giá trị văn hóa, lịch sử truyền thống. ●

Ngay từ những ngày đầu năm 2024, hàng loạt trường đại học đã chính thức công bố phương án tuyển sinh với nhiều đổi mới so với kỳ thi tuyển sinh đại học năm 2023.

Xét tuyển học bạ vẫn được sử dụng nhiều

Trường Đại học Điện lực vừa ra thông báo phương án tuyển sinh đại học chính quy năm 2024. Theo đó, với phương thức tuyển sinh dựa vào kết quả học tập THPT (học bạ), nhà trường tuyển 40% tổng chỉ tiêu tương đương hơn 1.600 sinh viên. Các tổ hợp xét tuyển bao gồm A00 (Toán, Lý, Hoá), A01 (Toán, Lý, Anh), D07 (Toán, Hoá, Anh) và D01 (Toán, Văn, Anh). Trường nhận hồ sơ xét tuyển theo phương thức này từ 4/3 - 20/6. Điểm xét tuyển là tổng điểm trung bình ba năm học THPT của 3 môn trong tổ hợp và cộng điểm ưu tiên (nếu có). Thí sinh có tổng điểm xét tuyển từ 18 trở lên theo thang điểm 30 sẽ đủ điều kiện nộp hồ sơ.

Năm 2024, Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội dự kiến tuyển 52 ngành/chương trình đào tạo đại học chính quy theo 6 phương thức tuyển sinh. Phương thức xét tuyển cũng có xét tuyển học bạ. Việc xét tuyển dựa trên kết quả học tập ở bậc học THPT (Học bạ) lấy chỉ tiêu dự kiến 15%.

Trường Đại học Kiến trúc Hà Nội năm nay tuyển sinh hệ chính quy với 26 ngành, chương trình liên kết. Nhà trường tổ chức tuyển sinh theo 5 phương thức gồm: Xét tuyển sử dụng kết quả thi tốt nghiệp THPT năm 2024; xét học bạ; xét tuyển kết hợp kết quả thi tốt nghiệp THPT với điểm thi năng khiếu năm 2024; xét tuyển thẳng và ưu tiên xét tuyển; phương thức khác.

Trường Đại học Sư phạm Hà Nội cũng thông báo 5 phương thức xét tuyển gồm: Xét tuyển dựa theo kết quả

“

Thí sinh không nên quá lo lắng sẽ đánh mất cơ hội. Dù xét tuyển hay đánh giá thí sinh bằng phương thức nào đi nữa cũng dựa vào kiến thức nền tảng, cốt lõi của thí sinh nên các em cứ yên tâm học và ôn tập theo định hướng của nhà trường, thầy cô.

thi tốt nghiệp THPT; xét tuyển thẳng; xét học bạ THPT; thi tuyển (thi năng khiếu, thi đánh giá năng lực); kết hợp thi tuyển và xét tuyển.. Thí sinh phải nộp hồ sơ trực tiếp hoặc gửi chuyển phát nhanh về trường Đại học Sư phạm Hà Nội. Đặc biệt, nhà trường sẽ ưu tiên cộng điểm hoặc phỏng vấn xét tuyển thẳng nếu thí sinh có viết bài luận đạt kết quả tốt.

Ở khu vực phía Nam, trường Đại học Ngoại ngữ - Tin học TP Hồ Chí Minh (HUFLIT) cũng nhận hồ sơ xét tuyển học bạ đợt đầu tiên trong năm 2024 kể từ ngày 20/1 đến hết ngày 30/4 cho hơn 18 ngành đào tạo tại trường. Trường Đại học Hoa Sen dự kiến tuyển sinh 4.000 chỉ tiêu đối với 33 chương trình đào tạo bậc đại học theo 4 phương thức xét tuyển, trong đó 60% chỉ tiêu bằng phương thức xét tuyển học bạ THPT...

Đặc biệt, 2024 là năm đầu tiên khối trường quân đội tuyển sinh bằng học bạ (trừ Học viện Kỹ thuật Quân

sự và Học viện Quân Y). Chỉ tiêu dành cho phương thức này khoảng 10%. Để tham gia xét tuyển bằng học bạ THPT, thí sinh cần có điểm tổng kết mỗi năm từ 7 trở lên, riêng các môn trong tổ hợp xét tuyển tối thiểu đạt 7,5. Ban Tuyển sinh quân sự Bộ Quốc phòng chưa công bố cách tuyển sinh và chỉ tiêu chi tiết từng trường.

Lãnh đạo Vụ Giáo dục Đại học (Bộ GD&ĐT) đưa quan điểm về việc các trường có sử dụng phương thức xét tuyển bằng học bạ trong khi một số trường khác thông báo bỏ hẳn phương án xét tuyển bằng học bạ: “Thí sinh không nên quá lo lắng sẽ đánh mất cơ hội. Dù xét tuyển hay đánh giá thí sinh bằng phương thức nào đi nữa cũng dựa vào kiến thức nền tảng, cốt lõi của thí sinh nên các em cứ yên tâm học và ôn tập theo định hướng của nhà trường, thầy cô”.

Tăng hàng nghìn chỉ tiêu tuyển sinh đại học

Năm 2024, nhiều trường ĐH đã công bố tăng chỉ tiêu tuyển sinh nhằm đáp ứng nhu cầu người học. Cụ thể, ngay trong tháng 1/2024, nhiều cơ sở giáo dục đại học đã thông tin để án tuyển sinh đại học dự kiến để thí sinh

chủ động chuẩn bị các điều kiện phù hợp.

Năm nay, trường Đại học Sư phạm Hà Nội dự kiến tuyển sinh 4.400 sinh viên. Đặc biệt, trường tuyển sinh thêm hai ngành mới: Sư phạm Lịch sử - Địa lý và Sư phạm Khoa học tự nhiên nên số lượng chỉ tiêu sẽ tăng so với năm ngoái.

Đại học Bách khoa Hà Nội dự kiến tuyển 9.260 chỉ tiêu cho 64 chương trình đào tạo (mở thêm chương trình quản lý giáo dục), tăng 1.275 chỉ tiêu so với năm ngoái. Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội thông tin năm 2024 trường dự kiến tuyển 7.650 sinh viên, tăng 150 chỉ tiêu so với năm trước trong đó có chỉ tiêu của ngành mới mở là an toàn thông tin.

Trường Đại học Khoa học và Công nghệ Hà Nội (USTH) đã nhanh tay nhận hồ sơ xét tuyển từ ngày 10/1 đến 31/1/2024. Trường dự kiến tuyển hơn 1.000 sinh viên, tăng 100 chỉ tiêu so với năm 2023. Nhà trường tổ chức 3 đợt tuyển sinh; trong đó 2 đợt trước kỳ thi tốt nghiệp THPT và 1 đợt sau kỳ thi tốt nghiệp.

Năm 2024, Trường Đại học Ngoại thương cũng dự kiến tuyển sinh 4.130 chỉ tiêu

cho cả trụ sở chính và hai cơ sở TPHCM, Quảng Ninh, cao hơn năm ngoái hơn 30 chỉ tiêu.

Các trường đại học phía Nam cũng đưa ra những thông tin tuyển sinh với nhiều lạc quan rộng mở. Trường Đại học Công nghệ TPHCM (HUTECH) mới đây đã công bố phương án tuyển sinh đại học chính quy dự kiến năm 2024, dự kiến tuyển sinh 12.500 chỉ tiêu trình độ đại học, tăng 2.600 chỉ tiêu theo 4 phương thức xét tuyển độc lập. Nguyên nhân tăng chỉ tiêu là trường dự kiến mở 7 ngành mới gồm: Kinh tế số, Khoa học máy tính, Kỹ thuật máy tính, Kỹ thuật nhiệt, Trí tuệ nhân tạo, Công nghệ thẩm mỹ, Công nghệ tài chính.

Đại diện Vụ Giáo dục Đại học (Bộ GD&ĐT) cho biết, năm 2024 các phương thức xét tuyển vẫn cơ bản giữ ổn định. Trong đó, mỗi trường đại học với đặc thù đào tạo của mình có thể điều chỉnh phương thức, chỉ tiêu tuyển sinh. Tuy nhiên, quy chế tuyển sinh nêu rõ trách nhiệm của các cơ sở giáo dục đại học, phải làm rõ được căn cứ khoa học, căn cứ thực tiễn của việc sử dụng phương thức xét tuyển, tổ hợp xét tuyển và các chỉ tiêu phân bổ. ●

Ảnh minh họa.

Sẵn sàng tăng tốc cho mùa tuyển sinh 2024

◉ MINH ANH

Trong cuộc hành trình không ngừng mở rộng chân trời tri thức, TS. Bùi Việt Hà đã lựa chọn đi trên con đường trở thành người dẫn dắt cho thế hệ trẻ Việt Nam, giúp các bạn vững bước tiến vào thời đại kỷ nguyên số với một chương mới về giáo dục Toán - Tin học tại Việt Nam.

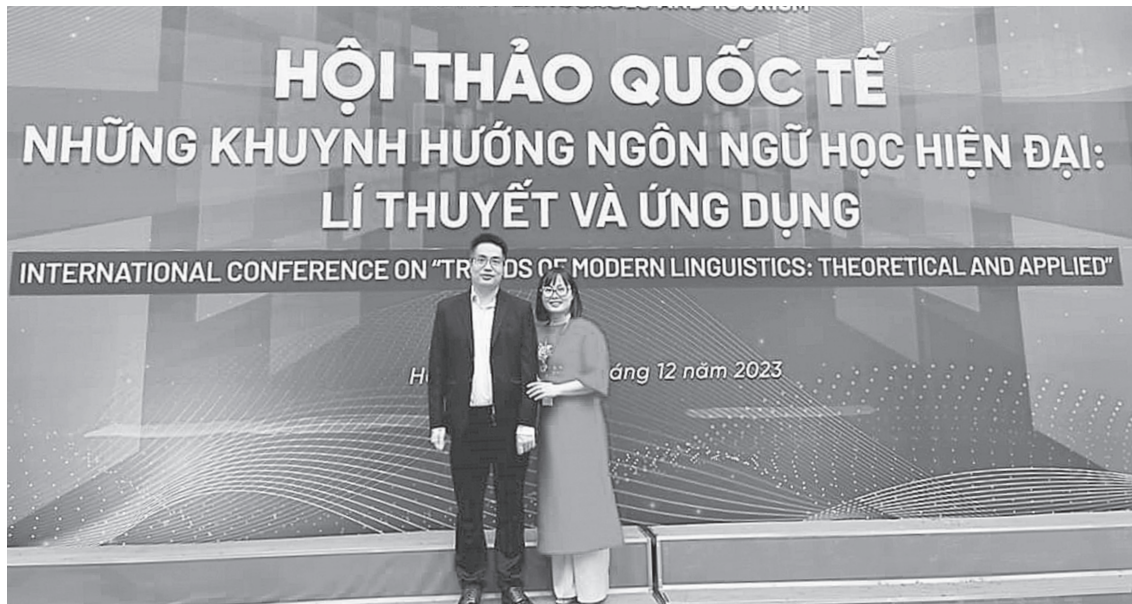
Hành trình học vấn và quyết định quay về quê hương

Sinh ra tại Thái Bình, TS. Bùi Việt Hà từng tiếp nhận được các nền giáo dục từ những quốc gia phát triển nhất trên thế giới. Anh đạt được Huy chương đồng toán quốc tế 2000, Học bổng Đại học của Chính phủ Úc (Ausaid), hoàn thành chương trình Thạc sĩ tại Thụy điển và chương trình Tiến sĩ tại Vương quốc Anh. TS. Việt Hà cũng tham gia vào nhiều đề án nghiên cứu chuyên sâu trong các lĩnh vực logic, ngôn ngữ máy tính, ngôn ngữ học, lý thuyết máy tính, ngôn ngữ lập trình, lập trình hàm, điện toán lượng tử và fintech. Các lý thuyết và lý luận cơ sở cũng như các ứng dụng thiên về giáo dục, xã hội là những khía cạnh anh dành nhiều sự quan tâm.

"Gia đình tôi theo truyền thống giáo dục. Bố tôi đã dành cả đời nghiên cứu và giảng dạy toán học cho nhiều thế hệ học trò. Nhìn gương ông mà lớn, tôi cảm thấy như mình đã được truyền động lực để nuôi dưỡng niềm đam mê đối với tri thức và việc giảng dạy kể từ bé," TS. Việt Hà chia sẻ,

"Đến khi đi du học, các giáo sư hướng dẫn đã hỗ trợ và nới dài thêm những đam mê ấy. Họ là những tấm gương ảnh hưởng lớn đến cuộc đời của tôi," TS. Việt Hà cho biết.

Việc từ bỏ những cơ hội sự nghiệp ở Anh Quốc và trở về Việt Nam không phải một suy nghĩ đưa ra sau nhiều đắn đo cân nhắc, mà đã luôn nằm trong lòng anh. "Tôi luôn nghĩ sẽ trở thành một

TS. BUI VIỆT HÀ:

Tôi muốn trở thành người dẫn dắt thế hệ tương lai tiến bước vào kỷ nguyên số

◉ QUỲNH HOA

"người lái đò" như bố, cống hiến cho quê hương, cho thế hệ tương lai."

Theo TS. Việt Hà, tin học hiện tại là một lĩnh vực có sức ảnh hưởng sâu rộng trên toàn thế giới, có thể áp dụng được đa ngành, từ viễn thông, mạng xã hội, kiến trúc - xây dựng, đến khoa học tự nhiên, y học, văn hóa, khảo cổ hay tài chính - kinh doanh. Anh tâm niệm, thứ mình có thể mang đến cho học sinh, sinh viên không đơn thuần là dạy lý thuyết, mà là cách thực hành và sử dụng Tin học để kết nối và giải quyết các vấn đề liên ngành. Đó mới là hướng đi đúng đắn.

Tin học cho phép kiến trúc sư tạo ra mô hình 3D của dự án để mô phỏng không gian và ánh sáng nhằm thử nghiệm ý tưởng thiết kế, hay giúp phân tích dữ liệu thị trường tài chính, dự đoán xu hướng và đưa ra quyết định đầu tư tự động. Nếu nắm vững lý thuyết và

có hướng nghiên cứu đúng đắn, tin học không chỉ là công cụ hỗ trợ, mà còn là một phần quan trọng của sự phát triển và tiến bộ trong nhiều lĩnh vực khác nhau.

"Công nghệ đang thay đổi nhanh chóng, và các em hoàn toàn có cơ hội tham gia vào việc tạo ra những thay đổi đột phá mang tính thời đại một cách mạnh mẽ, tự tin, cạnh tranh tốt hơn trên trường quốc tế, đặc biệt trong các ngành công nghệ cao và nghiên cứu khoa học, tiếp cận và thành công trong các chương trình giáo dục và nghề nghiệp quốc tế," TS. Việt Hà nói.

TS. Bùi Việt Hà từng là giảng viên chính thức tại khoa Công nghệ Thông tin tại nhiều trường đại học hàng đầu như Kiến trúc, công nghệ, Tự nhiên, cũng như thỉnh giảng các trường đại học khác. Đồng thời, anh cũng đang giảng dạy Toán - Tin học, ngoại ngữ

cho các lớp học sinh phổ thông trung học với định hướng nghề nghiệp rõ ràng từ rất sớm tại Trung tâm Đăng Khoa của gia đình. TS. Việt Hà nhận xét: "Trên thế giới hiện tại, Toán học và Tin học là hai nền tảng mạnh mẽ và cơ bản cho sự phát triển của khoa học và công nghệ, những lĩnh vực quan trọng cho sự tiến bộ của nhân loại, nhất là kinh tế và xã hội. Cả hai đều phát triển kỹ năng phân tích, làm việc nhóm và giải quyết vấn đề, điều cần thiết cho nhiều ngành nghề trong thời đại số hiện nay. Tôi tin rằng tri thức trong hai lĩnh vực này chính là vũ khí giúp giải quyết được những vấn đề thời đại."

Phương pháp giảng dạy tiên tiến và độc đáo

Dựa trên những giáo trình tiên tiến từ nước ngoài, TS. Hà đã tinh chỉnh và phát triển các chương trình giáo dục phù hợp với bối cảnh và văn hóa học tập của Việt Nam.

TS. Bùi Việt Hà nhận

◉ TS. Bùi Việt Hà (1984) có 10 năm giảng dạy chuyên ngành Toán - Tin tại Đại học Kiến trúc Hà Nội (HAU), Đại học Khoa học Tự nhiên Hà Nội (HUS) và Đại học Quốc gia Việt Nam (VNU), Hà Nội. Anh từng làm Nghiên cứu sinh Tiến sĩ Ngôn ngữ học Tính toán, Đại học Wolverhampton (2018-2021), Nghiên cứu sinh Tiến sĩ khoa Khoa học máy tính, trường Royal Holloway, Đại học London (2009-2013), thành viên nhóm lập trình Logic tại Đại học Chalmers (2007-2009), Nghiên cứu viên trưởng Cao đẳng Công nghệ (Coltech), ĐHQGHN và Nghiên cứu viên của nhóm Nền tảng toán học rời rạc tại Viện Toán học Việt Nam (2006 - 2007).

định: "Để giúp được các em, tôi luôn giữ mối quan hệ mật thiết với các giáo sư và cộng đồng khoa học quốc tế, cập nhật những giáo trình, xu hướng mới trên thế giới. Từ đó đúc rút ra những kinh nghiệm riêng, thiết lập giáo trình riêng phù hợp với môi trường Việt Nam, nhằm truyền dạy kiến thức tiên tiến và hiệu quả với những diễn giải kiến thức theo đa ngành.

Ví dụ như khi giảng về "vòng lặp" ứng dụng trong ngành tài chính - ngân hàng và văn hóa khác nhau ra sao. Trí tuệ nhân tạo (AI), Dữ liệu lớn (BigData) hay Chat GPT có thể ứng dụng vào lĩnh vực văn hóa, truyền thông thế nào. Tôi dạy các em về sự tổng quan của vấn đề và tương quan giữa các ngành, theo một cách thức gần gũi với đời sống nhất có thể. Điều này giúp học trò rèn tư duy logic, có khả năng tiếp cận, phân tích vấn đề một cách nhanh chóng bất kể lựa chọn ngành nghề nào trong tương lai". ●

Nhân Ngày Quốc tế Tiếng mẹ đẻ (International Mother Language Day), UNESCO đã tham gia sự kiện kỷ niệm “Ngôn ngữ và trí nhớ: Cuộc trò chuyện với thế giới bản địa” tại Chile.

Tại sự kiện, Alejandra Cariman - Điều phối viên Liên văn hóa tại Trung tâm Văn hóa Cung điện La Moneda đã chia sẻ về tầm quan trọng của việc bảo tồn ngôn ngữ của người bản địa. Alejandra cho biết: “Theo dữ liệu của UNESCO, trung bình cứ hai tuần lại có một ngôn ngữ biến mất khỏi thế giới, mang theo ký ức lịch sử, văn hóa và trí tuệ của một dân tộc ra đi”. Theo cô, thực trạng đáng buồn này càng có nguy cơ mai một khi khoảng 40% dân số thế giới không được tiếp cận nền giáo dục, văn hóa bằng tiếng mẹ đẻ của mình.

Alejandra nhấn mạnh, điều này ảnh hưởng đến các khía cạnh “đa dạng” như lòng tự trọng, sự phát triển bản sắc và kỹ năng tư duy, phản biện... của các cá nhân cũng như của từng tập thể. Ngoài ra, nó ảnh hưởng tiêu cực đến việc bảo tồn các nền văn hóa và thúc đẩy các cơ hội học tập giữa các thế hệ để kích hoạt các quá trình phục hồi ngôn ngữ bản địa.

Giá trị của sự đa dạng ngôn ngữ là gì?

Ngôn ngữ là một phần nhân quyền cơ bản của người dân bản địa, giúp họ phát triển văn hóa và bản sắc truyền thống. Do đó, việc trở thành một quốc gia đa ngôn ngữ đảm bảo sự công nhận các quyền này, ngôn ngữ bản địa không chỉ thể hiện quá khứ mà còn giao tiếp trong hiện tại và hướng tới tương lai. Sự đa dạng về ngôn ngữ và văn hóa là một phần của mỗi quốc gia: việc nhận ra nó và giáo dục bản thân về sự đa dạng này phải là một phần của giáo dục công dân, tạo điều kiện cho tất cả các cá nhân có thể đối thoại liên văn hóa và trao đổi kiến thức. Nhưng làm thế nào chúng ta có thể lưu giữ và phát huy ngôn ngữ bản địa?

Phụ nữ chung tay lưu giữ, lan tỏa giá trị của ngôn ngữ bản địa

◉ PHƯƠNG LY (theo UNESCO)

Theo Alejandra, Trung tâm Văn hóa La Moneda Palace có trách nhiệm bảo vệ các ngôn ngữ bản địa và cùng với đó là các quyền về văn hóa và con người của người dân bản địa. Ví dụ, các hoạt động mà Trung tâm Văn hóa La Moneda Palace có thể thực hiện bao gồm tiếp cận kiến thức bản địa thông qua các tổ chức của họ, đồng thời phát triển các sáng kiến phục hồi văn hóa và ngôn ngữ nội bộ cho các thành viên của họ, đồng thời mang lại cơ hội quảng bá ngôn ngữ và văn hóa mở rộng cho cộng đồng nói chung.

Tại Trung tâm Văn hóa La Moneda Palace, những chuyên viên phải cam kết làm việc cùng với người dân bản địa cũng như các mục tiêu về ngôn ngữ và văn hóa của họ. Theo đó, Trung tâm Văn hóa đã nỗ lực thực hiện các cuộc triển lãm đồng giám tuyển với

cộng đồng bản địa và chương trình phù hợp với họ. Trung tâm Văn hóa La Moneda Palace có một bộ sưu tập về người bản địa trong không gian đọc miễn phí, chẳng hạn như bạn có thể tìm thấy sách hướng dẫn giảng dạy ngôn ngữ bản địa. Năm 2023, các hội thảo ngôn ngữ Mapuche đã được người dân bản địa rất quan tâm. “Sang năm 2024, trong khuôn khổ triển lãm Qhapaq Ñan, chúng tôi sẽ tổ chức các hội thảo ngôn ngữ Quechua”, cô nói.

Vai trò của phụ nữ trong việc khôi phục và truyền tải ngôn ngữ bản địa

Phụ nữ đã và đang là người lưu giữ, truyền tải các nền văn hóa và ngôn ngữ. Hiện nay, có thể bắt gặp rất nhiều lớp trẻ phụ nữ chung tay phục hồi ngôn ngữ bản

địa với bản sắc văn hóa truyền thống. Họ là tương lai cho các thế hệ diễn giả mới, trong vai trò là những nhà giáo dục truyền thống lan tỏa giá trị môn Ngôn ngữ Bản địa trong các cơ sở giáo dục trong nước cũng như quốc tế.

Với sự quan tâm đặc biệt đến ngôn ngữ bản địa, mục đích hướng sự quan tâm của các tổ chức khác nhau liên quan đến các lĩnh vực đa dạng và đối thoại như giáo dục, nghệ thuật, di sản, văn hóa và nhân quyền vào các hành động cụ thể và rõ ràng, Mạng lưới liên ngành về liên văn hóa (RAIPI) đã ra đời.

Mạng lưới thúc đẩy đoàn kết những nỗ lực để thúc đẩy quyền văn hóa của người dân bản địa. Mục tiêu chính của tổ chức là trình bày rõ ràng các hành động liên ngành nhằm thúc đẩy, từ góc độ liên văn hóa, có sự tham gia của

người dân bản địa vào các trải nghiệm văn hóa và giáo dục, hình dung và mở rộng các cơ hội để ngôn ngữ bản địa được phát huy, lưu giữ và lan tỏa giá trị.

Mạng lưới RAIPI bao gồm các tổ chức thiết thực: Quỹ Artesanías de Chile; Trung tâm văn hóa La Moneda; Bộ Giáo dục thông qua Ban Thư ký Giáo dục Mầm non, Chương trình Giáo dục Đa văn hóa Song ngữ, Ban Thư ký Bộ trưởng Khu vực Thủ đô và Sở Giáo dục Tỉnh Poniente; Bộ Văn hóa, Nghệ thuật và Di sản, thông qua Tổng cục Dân tộc bản địa; Bộ Phát triển Xã hội và Gia đình, thông qua CONADI và Đơn vị Điều phối các vấn đề Bản địa (UCAI); Bộ Tổng Ban Thư ký Chính phủ, thông qua Cơ quan giám sát sự tham gia và không phân biệt đối xử của công dân và UNESCO. ●

THẾ GIỚI CỦA CON CHÚNG TA

◉ MAI DƯƠNG

Tên của con tôi là Khánh Sơn, đơn giản chỉ là chữ ghép của Khánh Ly và Trịnh Công Sơn. Cháu vốn dĩ rất bình thường và khỏe mạnh trong suốt quá trình nằm trong bụng mẹ, nhưng do một sự không may mắn trong khi sinh nở, cháu bị tổn thương não, dẫn đến chậm phát triển và kéo theo mọi đặc điểm của một đứa bé bị chậm phát triển. Cũng đã có những thời gian tôi khá tiêu cực, thậm chí chán nản, thậm chí thù hận, nhưng rồi theo quy luật mọi thứ cũng qua, mình từ chỗ chấp nhận đến đón nhận, từ chỗ bị quan tới lạc quan, từ chỗ hằn học tới vị tha, và cuối cùng là vui vẻ, vui vẻ trong lý luận của mình, trong không gian trí tuệ nhận thức của cá nhân mình. Không cưỡng được nữa thì phải vui chứ sao lại để phí được?

Tôi thích đưa các clip của con trai mình lên mạng xã hội hay mạnh dạn đưa con mình ra ngoài đời sống thực bởi nhiều nguyên nhân chứ không chỉ là tình yêu phụ tử đơn thuần, bởi tôi biết, suy cho tận cùng thì, một trong những lý do lớn nhất mà những đứa bé như con tôi ngày càng co cụm lại, hao mòn đi, ấy là bởi tâm lý cất giấu của các bậc cha mẹ. Tôi đã từng như thế, và tôi thấy cuối cùng cái sự cất giấu đó chẳng giải quyết được gì cả ngoài việc chúng ta càng ngày càng đẩy các cháu vào cô đơn.

Có những khi đi học về, con tôi nổi cơn và lao vào cắn xé tôi ngay khi bố đang lái xe. Tình huống đó đành phải nghiêng răng chịu đau kệ cho cắn, cố gắng tập xe vào lề đường và kiên nhẫn xoa dịu hay dỗ dành con, người tôi đầy vết cắn, người vợ tôi cũng đầy vết cắn, đến mức đi làm hay đi học đành phải mặc áo dài để che lại, kéo người ta nhìn thấy lại hiểu nhầm sang đủ thứ chuyện khác.

Và sau chừng ấy thời gian, suốt ngày chơi ở công viên, xem các cụ già oánh bóng chuyển hơi cuối ngày, thoải mái lắng nghe nhạc từ điện thoại, không bị gò bó trong một môi trường nhà ống khép kín bốn bức tường, con trai của tôi đã tiến bộ lên rất nhiều, cháu không còn hung dữ tấn công người khác nữa, đã hiền hòa hơn, biết nựng các em, biết thơm bố mẹ, biết thực hiện những yêu cầu cơ bản như đi ngủ, lấy điều khiển tivi, kéo chân đắp, và đặc biệt là có khả năng ghi nhớ và hát hò ở bất cứ loại hình âm nhạc nào.

Đêm hôm qua, tôi còn hướng dẫn lại cháu ngâm thơ, nếu như ông Quang Dũng sống lại hẳn ông sẽ khoan khoái biết chừng nào khi ông thấy tuyệt phẩm “Đôi mắt người Sơn Tây” của mình được ngâm bởi một cậu bé bất cần đời như thằng con tôi.

Từ những nhìn nhận đó, tôi dù không hề có một chuyên môn hay nghiệp vụ gì cả về giáo dục đặc biệt, tôi chỉ có tình cảm của một người cha và khả năng duy trì một đời sống hết sức bình thường cho một gia đình bình thường, nhưng tôi luôn suy nghĩ về một không gian chơi cho các cháu nhỏ như con tôi. Nơi đó chúng phải được học dưới tán cây, dưới nắng, dưới gió, học trong công viên, trong vườn hoa, được chăm rau, được bắt cá, được nặn đất, được hát hò nghe ngao thoải mái, được xa lìa việc học hành sách vở tốn tủy, và được nhìn nhận bằng sự tôn trọng, công bằng.

Tôi thấy rằng chả việc gì phải hòa nhập với cộng đồng cả, vì chúng nó có thế giới riêng của chúng nó, có tiêu chuẩn riêng, có ngôn ngữ riêng, có nhu cầu riêng, cộng đồng có muốn thì hòa nhập vào, bước vào chơi với chúng nó, chứ cộng đồng không thể đứng ở một vị thế nào đó để mong muốn chúng phải hòa nhập với mình được.

Như một vị giáo sư đã từng nói với tôi, nếu đặt trong một tiêu chuẩn chung nào đó, thì những đứa bé này nó nằm ở chữ “bất tiện” chứ không phải là “bất lợi”, ta nhìn chúng ở chữ nào thì ta sẽ vận hành theo lối nhìn đó mà thôi. Và bất tiện hay bất lợi là hai khái niệm hoàn toàn khác nhau. ●

◉ TÂM TÌNH FACEBOOK

Lỡ một niềm vui

◉ HOÀNG ANH TÚ

Có những người luôn chờ một thiệp mời mà lỡ đi cả một bữa tiệc đời. Mà nào phải già cả gì cho cam mà sống bằng kinh nghiệm, cân nhắc trước sau, tính toán lên xuống?

Tôi không khuyến khích sống gấp, sống vội, hành động không suy nghĩ. Nhưng tôi luôn thấy thật tiếc nếu như chúng ta quá cân nhắc thiệt hơn, cứ phải chờ đợi một ngày, một dịp, một cơ thì mới dám vui. Bởi niềm vui vốn chẳng cố định ngày giờ như ghi trên thiệp. Mà chờ đợi nhận thiệp mới được vui. Tôi thấy thật tiếc nếu như đời ta không đòi phen đại khờ, bông bột và cả những sai lầm có khi ngã sắp mặt. Ngã thì đứng dậy, phủi lại tâm can rồi ngẩng đầu bước tiếp thôi! Ai chiến thắng mà chưa từng chiến bại; Ai nên khôn mà không khôn đôi lần, phỏng ợ?

Làm những điều đúng đắn là tốt, là nên. Nhưng đôi khi để tìm ra cái đúng, chúng ta phải trải qua cái sai. Bởi chỉ khi sai và sửa chữa được nó chúng ta mới lớn khôn và hiểu thế nào là đúng đắn. Cái đúng của người này chưa chắc đã là cái đúng của ta. Vì thế, đừng sống bằng kinh nghiệm đúng sai của người khác, hãy sống bằng trải nghiệm đúng sai của chính mình vậy.

Tôi vẫn cho rằng sự trưởng thành của mỗi chúng ta có được cả từ những lần chúng ta đã sai và đã sửa chữa được nó, rút ra được những điều đúng đắn. Như hôn nhân bền vững được cũng là nó đã trải qua nhiều phen sóng gió. Như con cái của chúng ta hiểu chuyện và trưởng thành sau nhiều lần vấp ngã. Đừng để lỡ đi một cơ hội chỉ vì ta sợ sai (là sợ sai chứ không phải vì nó sai lè). Đừng chờ thiệp mời rồi mới tham dự một bữa tiệc vui vậy!

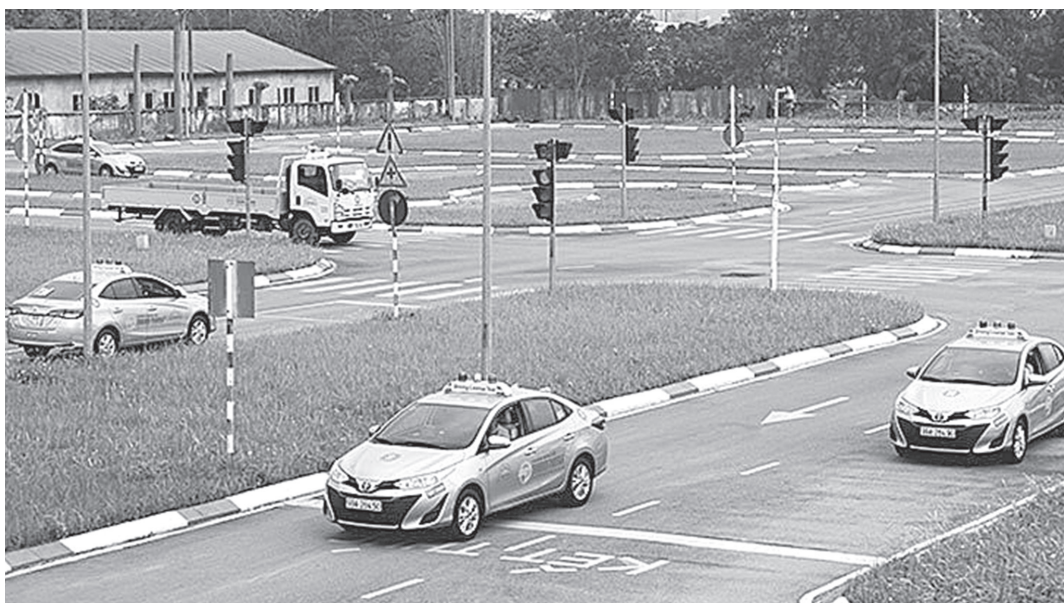

Không có chuyện phí đào tạo lái xe ô tô tăng gấp đôi

Sở GTVT Hà Nội vừa yêu cầu tất cả các trung tâm đào tạo lái xe ô tô trên địa bàn không tăng phí đào tạo lái xe ô tô, giữ nguyên mức 15,59 triệu đồng.

Những ngày sau Tết Nguyên đán, mạng xã hội lan truyền thông tin về bảng giá đào tạo lái xe ô tô, rằng nhiều người đăng ký học lái xe bất ngờ khi phí đào tạo, sát hạch lái xe ô tô hạng B1, B2 được các trung tâm đào tạo thông báo tăng từ 70 - 100%. Nếu như việc sát hạch lái xe trước Tết chỉ dao động từ 12 - 15 triệu đồng/học viên cho 1 khóa học thì ngay sau Tết, nhiều học viên đăng ký tham dự những khóa đào tạo sát hạch, cấp giấy phép lái xe tại các trung tâm nhận được thông báo tăng lên mức 20 - 30 triệu đồng/học viên.

Trên thực tế, chi phí “trộn gói” cho hoạt động đào tạo, sát hạch và cấp giấy phép lái xe ô tô đã tăng gần gấp 3 lần so

với 10 năm trước đây. Đại diện trung tâm đào tạo lái xe cho rằng, có ba nguyên nhân chủ yếu, đó là nhiều quy định mới, khấu hao máy móc và đặc biệt là “vật giá leo thang”.

Cụ thể, sang năm 2024, một số cơ sở đào tạo ô tô đã

đưa ra bảng chi phí đào tạo lái xe năm 2024 với mức phí cao hơn trước từ 70-100%. Trong đó, tổng số giờ đào tạo bằng B1 là 51 giờ, bằng B2 là 59 giờ, bằng C là 65 giờ. Chi phí trọn gói từ học lý thuyết đến khi được cấp GPLX lần lượt từ

29.800.000 - 31.800.000 đồng đối với bảng B1, 29.800.000 - 32.800.000 đồng đối với bảng B2, 33.800.000 đồng đối với bảng C. Cá biệt, một trung tâm đào tạo lái xe ở Hải Dương đưa mức giá lên gần 40 triệu đồng đối với bảng B1, B2.

Trước những thông tin tăng giá các khóa đào tạo sát hạch, cấp giấy phép lái xe tại một số trung tâm sau Tết, Sở Giao thông Vận tải (GTVT) thành phố Hà Nội đã có văn bản yêu cầu các trung tâm đào tạo, sát hạch lái xe không được phép tăng giá tùy tiện.

Sở GTVT yêu cầu các trung tâm đào tạo, sát hạch lái xe trên địa bàn giữ ổn định và duy trì mức phí đào tạo, sát hạch lái xe theo Nghị quyết số 12 của Hội đồng Nhân dân thành phố.

Trước đó, tại Kỳ họp thứ 14, Hội đồng Nhân dân thành phố Hà Nội diễn ra vào đầu tháng 12/2023, các đại biểu đã thống nhất ban hành Nghị quyết quy định giá dịch vụ đào tạo đối với 30 nghề trình độ sơ cấp áp dụng trong lĩnh vực giáo dục nghề nghiệp.

Trong đó, mức phí đào tạo lái xe ô tô hạng B2 là 15,59 triệu đồng.

PV

GIẢI Ô CHỮ

○ **LÊ VÂN**

HÀNG NGANG

1. Nhân vật trung tâm thoại Hy Lạp, bị trừng phạt bằng cách phải vẫn một tảng đá khổng lồ lên đồi; song tảng đá này sẽ tự lăn xuống mỗi khi nó lên gần đến đỉnh.
4. Con sông phân chia hai tỉnh Quảng Trị và Thừa Thiên-Huế rồi đổ ra biển Đông.
8. Loại kẹo được làm từ gạo nếp và tinh bột, dùng men trong mấm thóc để đường hoá.
9. Không đi theo đúng đường, đúng hướng.
10. Sáng tác của NS Thanh Sơn, mở đầu bằng câu hát: "Đường về một đêm mưa gió tả tơi..."
11. Tổ chức tình báo nổi tiếng trong loạt phim hành động gắn liền với tên tuổi của Tom Cruise (viết tắt).
12. Vật bằng giấy, vải, có dấu hiệu đặc biệt, được cho là có phép thiêng, tránh tai nạn...
16. Tiểu thuyết gia người Brazil, là tác giả Nhà giả kim.
19. "... già măng mọc" (thành ngữ).
20. Quần đảo nằm ở phía tây bắc Ấn Độ Dương, thuộc Cộng hòa Yemen, đã được UNESCO công nhận Di sản thế giới từ 2008.
21. Một trong những làn điệu hát ru dân ca vùng đồng bằng Bắc Bộ.
22. Ngọn núi thuộc dãy Hoàng Liên Sơn, có đỉnh cao hiểm trở bậc nhất nước ta.

HÀNG DỌC:

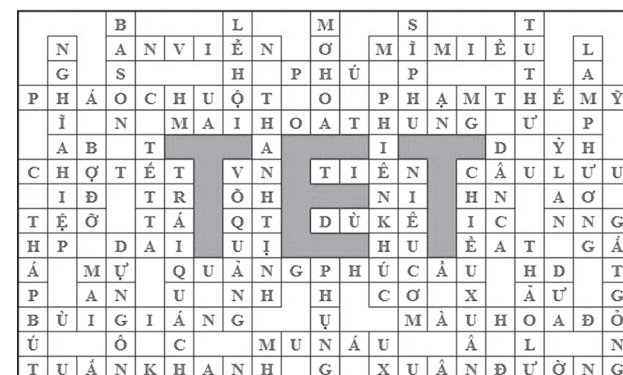
1. Hai chữ tiếng Hán đứng liền nhau, thường dùng để trang trí trên thiệp mời, lễ cưới.
2. Thành phố ven biển thuộc Thanh Hóa.
3. Hết to và ẩm ỉ nói chung.
5. Từ gợi tả dáng vẻ lặng lẽ, âm thầm chịu đựng.
6. Quý Nhi đồng Liên Hiệp Quốc (vt).
7. Màu của sự hy vọng.

Ô CHỮ SỐ 366 + 367

- 12.** Người được phong tước bá, ở hệ thống quý tộc các nước phương Tây trước đây.
- 13.** Loại rượu mùi khai vị độc đáo đến từ nước Ý.
- 14.** Bộ phim tình cảm lãng mạn của Hàn Quốc, đã được Hollywood chuyển thể với tựa mới: Ngôi nhà bên hồ (The Lake House).
- 15.** Ở trạng thái rất không yên lòng và phải để hết tâm sức vào cho công việc gì.
- 17.** Quân chủng tác chiến không gian của Quân đội Hoa Kỳ (viết tắt).
- 18.** Bé và gầy đến mức như bị teo lại.

ĐÁP ÁN Ô CHỮ SỐ XUÂN 2024

Bạn đọc giải ô chữ và gửi về Tòa soạn Ngày Nay: **P201 - 202, Nhà B5, Khu Ngoại giao Đoàn, 298 Kim Mã, Ba Đình, Hà Nội.**

Ngoài phong bì ghi rõ: **THAM GIA GIẢI Ô CHỮ NGÀY NAY SỐ 366 + 367**
03 ban đọc gửi sớm nhất nhân 01 thẻ cào điện thoại 100.000 đồng/người.

Trong 60 năm qua, lễ hội Merrie Monarch đã đóng góp quan trọng vào việc khôi phục và gìn giữ văn hóa, ngôn ngữ và bản sắc của người dân Hawaii bản địa.

Tại sân vận động Edith Kanaka 'ole ở thị trấn Hilo (Hawaii), trong một không gian tĩnh lặng, thứ âm thanh duy nhất mà người ta có thể bắt gặp chính là giọng hát trầm bổng của Mapuana de Silva. Bà Silva, một “kumu hula” – bậc thầy dạy hula, sẽ luôn thực hiện nghi lễ “pikai” trước khi hướng dẫn các học trò luyện tập điệu nhảy hula truyền thống của người Hawaii.

Theo bà Silva, các học trò của thường sẽ chú trọng luyện tập, biểu diễn và khôi phục “hula kahiko” - một điệu nhảy hula cổ xưa, từng có thời gian bị mai một tại địa phương này.

Những nỗ lực tập luyện ấy nhằm chuẩn bị cho mùa Lễ hội Merrie Monarch thường niên, nhằm tôn vinh Vua David Kalakaua, người được mệnh danh là “Merrie Monarch” bởi niềm yêu thích đặc biệt dành cho văn hoá, nghệ thuật. Vua Kalakaua được ghi nhận là người đã hồi sinh nhiều phong tục cổ xưa của Hawaii, đáng chú ý nhất là hula, điệu nhảy mà ông gọi là “nhịp đập trái tim của người dân Hawaii”.

Lễ hội Merrie Monarch ngày nay được tổ chức với nhiều hoạt động đan xen, bao gồm diễu hành và hội chợ thủ công mỹ nghệ truyền thống của người dân địa phương. Tuy nhiên, hoạt động nổi tiếng nhất và quan trọng nhất cũng lễ hội vẫn luôn là cuộc thi nhảy hula. Những người tham gia cuộc thi sẽ tranh tài theo hai nội dung chính gồm: điệu nhảy hula kahiko truyền thống và điệu nhảy hula auana hiện đại.

Điệu nhảy hula không chỉ là một loại hình nghệ thuật truyền thống, mà thậm chí còn là phương thức lưu giữ

Các vũ công hula tập luyện, chuẩn bị cho lễ hội Merrie Monarch.

Mảnh ghép văn hóa lưu giữ “nhịp đập trái tim” Hawaii

◉ NGỌC PHẠM (theo New York Times)

ngôn ngữ bản địa của người dân Hawaii. Các vũ công sẽ trình diễn điệu nhảy hula được sáng tạo, biên đạo bởi các “kumu hula” sau khi họ diễn giải bài tụng và bài hát cổ của người Hawaii. “Ngôn ngữ chính là tiền đề của một điệu nhảy hula. Phải lưu giữ được ngôn ngữ thì những điệu nhảy hula mới có thể tồn tại”, bà Silva chỉ rõ.

Hilo vốn được biết đến là một thị trấn buồn, bị “đeo bám” bởi những trận mưa dài đằng đẵng suốt tháng năm. Thế nhưng, trong tuần lễ hội Merrie Monarch, trung tâm Hilo như “bùng tỉnh”, khi mọi con phố, khách sạn và nhà hàng luôn đông đúc, tấp nập du khách thập phương đến tham dự lễ hội.

“Mùa lễ hội được xem là thời điểm tuyệt vời nhất tại Hawaii. Đó cũng chính là khoảng thời gian mà những ai đến đây đều có cơ hội chứng kiến sự phát triển mạnh mẽ về văn hoá và ngôn ngữ của người dân bản địa, thông qua những điệu nhảy hula, cũng

như các phong tục truyền thống khác”, bà Desiree Moana Cruz (60 tuổi), thành viên Ban giám khảo của hoạt động diễu hành tại Lễ hội Merrie Monarch, nhấn mạnh.

Trách nhiệm của những thế hệ đi sau

Ông Mitch Roth, thị trưởng Hạt Hawaii tin rằng lễ hội Merrie Monarch là một điểm neo văn hóa quan trọng giúp người Hawaii tiếp tục ở lại, gắn bó với mảnh đất quê hương. “Rất nhiều người trẻ, thanh niên Hawaii đều đã rời đi. Họ sống và tìm kiếm cơ hội ở các thành phố, tiểu bang khác trong đất liền, ngay như ba đứa con của tôi cũng vậy. Có lẽ một phần vì chi phí sinh hoạt tại nơi đây quá đắt đỏ”, ông Roth (58 tuổi) giải bày.

“Chúng tôi đang cố gắng tạo mức chi phí phải chăng hơn, nhưng trước tiên nó cần bắt đầu từ việc tạo ra những việc làm chất lượng cao cho người dân”, ông Roth chia sẻ. “Trên chặng đường đó, chúng tôi cũng cần tiếp tục xây dựng

Sân khấu cuộc thi nhảy hula trong khuôn khổ lễ hội Merrie Monarch.

Các hoạt động bên lề lễ hội Merrie Monarch.

một môi trường đáng sống, lưu giữ văn hóa và ngôn ngữ của vùng đất để mọi người dân đều cảm nhận được sự gắn kết với nơi họ thuộc về. Và lễ hội Merrie Monarch chính là một mảnh ghép văn hóa quan trọng trong bức tranh đó”. Xuyên suốt 60 năm qua, lễ hội Merrie Monarch không

“

Những người trẻ giờ đây biết rằng họ có trách nhiệm gìn giữ và bảo tồn những nét đẹp văn hoá này. Họ không chỉ thể hiện sự tự tin, mà còn với niềm tự hào tuyệt đối về cội nguồn của chính mình.

Bà Desiree Moana Cruz

chỉ giúp thị trấn phát triển nền kinh tế, vốn chìm trong suy thoái kể từ năm 1960, mà còn đóng góp nhiều hơn thế cho cộng đồng địa phương, đặc biệt là trong quá trình khôi phục bản sắc văn hóa của người Hawaii bản địa.

Theo Quỹ Đại học Hawaii, năm 1985, tại Hawaii chỉ có 32 trẻ em dưới 18 tuổi có thể nói tiếng Hawaii bản địa. Thế nhưng, đến nay, hầu hết các trường công lập ở Hawaii đều đưa vào giảng dạy chương trình về văn hóa, lịch sử và ngôn ngữ bản địa của vùng đất, và ‘Olelo Hawai‘i hiện đã được coi là ngôn ngữ chính thức của tiểu bang này.

“Thế hệ sau đã được nuôi dưỡng bằng ngôn ngữ mẹ đẻ, nhiều người trong số họ đã sử dụng rất tốt tiếng Hawaii”, bà Desiree Moana Cruz cho biết. “Những người trẻ giờ đây biết rằng họ có trách nhiệm gìn giữ và bảo tồn những nét đẹp văn hoá này. Họ không chỉ thể hiện sự tự tin, mà còn với niềm tự hào tuyệt đối về cội nguồn của chính mình”. Lễ hội Merrie Monarch là một minh chứng cho sức mạnh bền bỉ của văn hóa bản địa Hawaii. Trong suốt 60 năm, lễ hội đã đóng góp vào việc phục hưng và bảo tồn ngôn ngữ, điệu nhảy và các truyền thống Hawaii. Lễ hội chính là niềm tự hào, là “ngọn đuốc tinh thần” cho người Hawaii, và cũng chính là lời nhắc nhở cho thế giới về vẻ đẹp và sự độc đáo của văn hóa Hawaii.●

TẠP CHÍ **NGÀY NAY**

Số 366+367

32 trang, khổ 26,5 x 34 cm - In tại: Nhà in Tiến Bộ
GPXB: Số 335/GP-BTTTT cấp ngày 23/7/2015

Chủ tịch Hội đồng Biên tập: **Nguyễn Xuân Thắng**

Tổng Biên tập: **Trần Văn Mạnh**

Phó Tổng Biên tập: **Nguyễn Hùng Sơn,**

Phạm Hữu Quang, Lê Thị Lương

Thư ký tòa soạn: **Nguyễn Lệ Hằng**

Văn phòng Tổng Biên tập:

Tầng 1 nhà D3, khu 7,2 ha, Phố Vinh Phúc, Ba Đình, Hà Nội

Tòa soạn: P201-202-203, Nhà B5, Khu Ngoại giao Đoàn,

298 Kim Mã, Ba Đình, Hà Nội.

Tel: (84-4) 2248 7777 - 2249 7777 * Email: toasoan@ngaynay.vn

Hotline: **096.234.1234**

Văn phòng đại diện tại TP HCM:

Lầu 2-3, 58 Nguyễn Bình Khiêm, phường Đa Kao, Quận 1.

NGÀY NAY

Tạp chí DUY NHẤT đưa quảng cáo
tới tay khách hàng tiềm năng do bạn
chỉ định, với giá rẻ hơn cả phí click.

Liên hệ Quảng cáo:
096 234 1111

ĐIỂM PHÁT ÁN PHẨM MIỄN PHÍ Ở HÀ NỘI

• Book Coffee 12/75 Nguyễn Công Hoan • Cà phê 47 Văn Miếu, Hà Nội • Cửa hàng Vitamin Mỹ 65B Trần Hưng Đạo, Hà Nội • Bến xe Mỹ Đình • Bến xe Giáp Bát • Bến xe Nước ngầm • Bến xe Gia Lâm • Bến xe Lương Yên • Bến trung chuyển xe buýt Long Biên • Ga Hà Nội • Bệnh viện Bạch Mai • Bệnh viện Việt Đức • Bệnh viện K Hà Nội • Bệnh viện Nhi TƯ • Viện Lão Khoa TW, Số 1, Phương Mai, Đống Đa • Dãy phố Cà phê Triệu Việt Vương • Dãy phố cà phê Trần Huy Liệu • Dãy phố cà phê Bảo Khánh • Dãy phố cà phê Hồ Đắc Di • Trường Đại học Bách khoa Hà Nội • Trường Đại học KHXN và Nhân Văn • Royal City • Times City • Vinhomes Nguyễn Chí Thanh • Vinhomes Bà Triệu • Vinhomes Riverside • Bệnh viện Vinmec Times City • Phòng khám Vinmec Royal City.

